

Országgyűlési Napló

Dr. Hiller István
elnöklete alatt

Jegyzők: *Földi László, Hiszékeny Dezső*

Tárgyai	Hasáb
Az ülésnap megnyitása	33131
A büntetőeljárásról szóló törvényjavaslat általános vitája	33131
Dr. Völner Pál igazságügyi minisztériumi államtitkár, a napirendi pont előterjesztője	33131
Felszólalók:	
Dr. Gulyás Gergely , a Fidesz képviselőcsoportja részéről	33140
Dr. Bárándy Gergely , az MSZP képviselőcsoportja részéről	33144
Dr. Vejkey Imre , a KDNP képviselőcsoportja részéről.....	33152
Dr. Staudt Gábor , a Jobbik képviselőcsoportja részéről.....	33159
Dr. Gyüre Csaba , a Jobbik képviselőcsoportja részéről	33163
Dr. Szél Bernadett , az LMP képviselőcsoportja részéről	33167
Alexov Lyubomir nemzetiségi szószóló	33174
Dr. Völner Pál igazságügyi minisztériumi államtitkár előterjesztői válasza.....	33177
Napirend utáni felszólaló:	
Pánczél Károly (Fidesz)	33178
Az ülésnap bezárása	33180

Az ülésen jelen volt:

DR. VÖLNER PÁL igazságügyi minisztériumi államtitkár.

Az Országgyűlés tavaszi ülészakájának
7. ülésnapja
2017. március 8-án, szerdán
(9.03 óra - Elnök: dr. Hiller István
Jegyzők: Földi László és Hiszékeny Dezső)

ELNÖK: *(A teremben lévők felállnak, és ezzel köszöntik a választópolgárok közösségét. Amikor az ülést vezető elnök helyet foglal, a teremben lévők is leülnek.)* Tisztelt Országgyűlés! Az Országgyűlés tavaszi ülészakájának 7. **ülésnapját megnyitom.** Tájékoztatom önöket, hogy az ülés vezetésében Földi László és Hiszékeny Dezső jegyző urak lesznek a segítségemre.

Köszöntöm a kedves vendégeinket és mindenkit, aki figyelemmel kíséri a munkánkat.

Tisztelt Országgyűlés! Soron következik a **büntetőeljárásról** szóló törvényjavaslat általános vitája a lezárásig. A kormány-előterjesztés T/13972. számon a parlamenti informatikai hálózaton elérhető. Tájékoztatom önöket, hogy az előterjesztést nemzeti-ségi napirendi pontként tárgyalja az Országgyűlés.

Elsőként megadom a szót Völner Pál úrnak, az Igazságügyi Minisztérium államtitkárának, a napirendi pont előterjesztőjének. Maximum 30 perces időkeret áll rendelkezésére. Államtitkár úr!

DR. VÖLNER PÁL igazságügyi minisztériumi államtitkár, a napirendi pont előadója: Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Ház! A büntetőjogi reform keretében megszületett új büntető törvénykönyv és büntetés-végrehajtási kódex után szükségsszerűvé vált az új büntetőeljárás törvény megalkotása is. Az önök előtt fekvő T/13972. számú törvényjavaslat a 2003. július 1-jén hatályba lépett, de az azóta a sok módosítás következtében egységes jellegét elvesztett, a gyakorlatban nehezen alkalmazható, büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény felváltására irányul.

A javaslat elfogadása esetén Magyarország hatodik büntetőeljárás kódexe születik meg. Az első büntetőeljárás kódex, az 1896. évi bünvádi perrendtartás több mint 50 évig volt hatályban, azt a jogirodalomban az európai eljárásjogokat is megelőző, haladó szellemű kódexként tartják számon. Az ezt követő három kódex, az 1951. évi, az 1962. évi és az 1973. évi a szocializmus pártállami elvárásainak megfelelően született, majd utóbbit a rendszerváltozással a jogállami követelményeknek megfelelően igyekeztek módosítani. Ennek ellenére továbbra is magán viselte annak a korszaknak a jegyeit, amelyen született.

A korábbi eljárási kódexek indokolásából is kiolvasható, hogy újat kell alkotni, ha a megelőző törvény koherenciája a sorozatos módosítások folytán megkopik, összefüggései elhalványulnak. A különböző szempontok szerint többször módosított kódex felváltása tehát egy idő után önmagából fakadó szükség. Ez igaz a hatályos ötödik büntetőeljárás kódexre is. Gondoljunk csak arra, hogy az 1998-ban elfogadott törvény 2003. július 1-jén úgy lépett hatályba, hogy a kódex rendelkezéseinek több mint a felét törvénymódosítások érintették, majd elfogadását követően annak szövegét 89 törvény és 15 alkotmánybírói határozat összesen 1809 helyen változtatta meg.

A romló koherencia még akkor is az új kódex megalkotását indokolná, ha más oka nem lenne az új törvény megalkotásának. Az új kódex megalkotásának szükségességét azonban ennél jóval több tényező indokolta. Egyre erősebb lett az igény, hogy fékezzük meg az eljárások túlzott elhúzódását, hogy reagáljunk a jogalkalmazók által megfogalmazott igényekre, valamint a változó kor újabb és újabb társadalmi kihívásaira. A 2015. évben a büntetőeljárások lefolytatása több mint egyötödével több időt vett igénybe, mint tíz évvel korábban; mindez azt mutatja, hogy az ügyek elintézése nehezebbé, időigényesebbé vált a hatóságok számára. Ezzel párhuzamosan a büntetőeljárásban részt vevő jogalkalmazók is egyre hangsúlyosabban foglalmazták meg igényeiket a büntetőeljárással szemben. A jogalkalmazóknak szükségük van olyan eljárási szabályokra, amelyek alapján az egyszerű megítélésű, kisebb súlyú ügyeket kevés idő- és anyagi ráfordítással zárhatják le. A komolyabb ügyekben pedig szükség van olyan eszközökre, amelyekkel hatékonyabban és gyorsabban felelősségre lehet vonni a bűncselekmény elkövetőjét.

Edmond Locard fogalmazott úgy, hogy „a múlt idővel az igazság az, ami elenyészhet”, de magunk is számtalanszor láthattuk, hogy a valódi bűnösök sem büntethetők a törvény teljes szigorával, ha az elkövetés óta hosszabb idő telt el. Azt is láthatjuk, hogy a hatályos büntetőeljárásban már rendelkezésre állnak egyes egyszerűsítő eszközök, de még mindig nem vehetők igénybe a kívánt mértékben. A hatóságok egyre inkább igénybe veszik az eljárást egyszerűsítő megoldásokat, de további egyszerűsítő megoldásokra is szükség van. Ahhoz, hogy a megoldások működ-hessenek, olyan eljárási rendszert kell felépíteni, ahol nemcsak a hatóságok, hanem a másik fél is érdekelt az ügy mielőbbi lezárásában. Mindezek mellett a folyamatosan változó társadalmi, gazdasági környezet is indokolja új intézmények bevezetését; a sok új intézmény pedig egy új rendszert kíván. Az elektronizáció és a hozzá kapcsolódó társadalmi szokások robbanásszerű átalakulása azt igényli, hogy a büntetőeljárás is nyisson ebbe az irányba, és alkossa meg azokat a szabályokat, amelyek nemcsak a hatóságok, hanem a büntetőeljárással érintett társadalom érdekeit is szolgálják.

A társadalom joggal várja el, hogy a hatóságok az érintettek, a sértettek és a különleges bánásmódot igénylő személyek különös kíméletével járjanak el. A társadalom joggal várja el azt is, hogy a büntetőeljárások ne csak gyorsak, hanem hatékonyak is legyenek, azaz a bűncselekmények elkövetőjét kivétel nélkül, minél kevesebb társadalmi ráfordítás mellett, tisztességes eljárásban vonják felelősségre. A hatékonyság gátját jelenleg számos, a tisztesség sérelme nélkül lebontható adminisztrációs teher, túlzott formalizmus képezi, ahogy a lehető legkevesebb munkaidőt és költséget igénylő egyszerű eljárási formák is hiányoznak.

Tisztelt Ház! A több oldalról is megfogalmazott igényekre válaszul a kormány megalkotta a büntetőjogi reformjának utolsó elemét, az önök előtt fekvő törvényjavaslatot. Az eljárások megújítása nélkül a reform többi eleme, így a büntető törvénykönyv következetessége sem érvényesülhet kellően hatékonyan, mert - ahogy Csemegi Károly is rávilágított - bíró nélkül nincs jog, és a jog írott malaszt, ha

nincs bíró. Tehát nem tud érvényesülni az anyagi jog sem, ha nincsenek meg a megfelelő eljárási szabályok. Az új Btk. szigorja és következetessége sem lehet teljesedésbe, ha a büntetőeljárás nem képes érvényt szerezni a szabályainak. Az új büntetőeljárási törvény megalkotása tehát nemcsak a joggyakorlat és a társadalom felől jelentkező jogalkotási szükséglet, hanem az anyagi büntetőjog hatékony érvényesülésének mellőzhetetlen eszköze.

Tisztelt Képviselőtársaim! Engedjék meg, hogy ezek után a törvényjavaslat hosszához képest tömören, azonban a jelentőségének megfelelően részleteiben bemutassam a javaslat főbb pontjait.

A javaslat erősíti a bíróság döntéseinek szakmai megalapozottságát, és az általános eljárásban a bírói tanácsokból mellőzi a laikus elemet. Az általános eljárásban a bíróság első fokon egyesbíróként, ülnökök közreműködése nélkül jár el.

(9.10)

Azonban akkor, ha -különösen az ügy bonyolultsága miatt - a bírói tanács elé utalja az ügyet, nem két ülnök, hanem két további hivatásos bíró segíti majd a munkáját.

Létrejött egy olyan új ügycsoport, ahol a szakmaiságot még szigorúbb bírói összetételi szabályok erősítik. Az ügyvezetett gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmények miatt a bíróság első fokon is kötelezően három hivatásos bíróból álló tanácsban jár el. De a tanács egyik tagja itt a törvényszék gazdasági vagy polgári ügyszakának bírója lesz, aki így a kapcsolódó jogág szakmai szempontjait a büntetőeljárásban is érvényesíteni tudja.

A büntetőeljárás során a bűncselekmény sértettei sokszor újabb traumák sorát élik át: kötelesek akár számos alkalommal beszélni az őket ért sérelemről, amely során igazmondásukat és elfogulatlan nyilatkozatukat az eljárás többi szereplői gyakran az érdekeiknek alárendelve, kellő empátiát mellőzve próbálják ellenőrizni. A sértetteknek többnyire találkozniuk is kell a terhelttel, sor kerülhet megalázó szakértői vizsgálatokra, és sokszor a büntetőeljárás lezárásakor még a vagyonukban bekövetkezett kár sem térül meg.

Az új büntetőeljárásban mindezeket a tényezőket úgy minimalizálja a törvényjavaslat, hogy lehetőséget biztosít a sértettek és egyéb különleges bánásmódot igénylő személyek számára az egyéni jellemzőiken alapuló megkülönböztetett bánásmódra. A másodlagos traumatizáció elkerülése érdekében, ha szükség van rá, a hatóság akár telekommunikációs eszközzel, videoközzvetítéssel is kihallgathatja őket, vagy elektronikusan rögzítheti az eljárási cselekményt azért, hogy csak a legkritikább esetben kerüljön sor az ismételt kihallgatásra. Emellett a hatóság köteles lesz kerülni az eljárási cselekmény megismétlését, és azt is, hogy a különleges bánásmódot igénylő személy a büntetőeljárásban részt vevő más személyekkel szükségtelenül találkozzon.

A személyek kíméletét és védelmét azonban nemcsak ezek a szemléletes példák, hanem intézkedések egész rendszere biztosítja. A sértett, ha kívánja, hatékonyabban juthat hozzá a vagyoni kártérítéséhez is a büntetőeljárásban, sokkal szélesebb körben köthet az ügyész olyan megállapodást a terhelt-

tel, aminek feltétele a sértett kárának megtérítése. A közvetítői eljárásra is tágabb körben kerülhet sor. Ha pedig az ügyész kvázi próbaidőként feltételelesen felfüggeszti az eljárást, akkor a legtöbb ügyben köteles lesz előírni, hogy a gyanúsított térítse meg a sértett kárát is, különben az ügy későbbi megszüntetésére nem lesz lehetőség.

A javaslat továbbra is az anyagi igazság, a valósághű tényállás megállapítását tűzi ki célként, de emellett jelentős újításokat vezet be a bizonyítás rendszerében. Nem kell majd bizonyítani azt, aminek valóságát a vádló, a terhelt és a védő együttesen elfogadja. Így a bizonyítás valóban azokra a kérdésekre koncentrálnak, amiben a vita fennáll.

Strukturális jelentőségű újítás a bíróság tényállásvizsgálási kötelezettségének újragondolása, azaz hogy a bíróságnak kell-e hivatalból bizonyítania azokat a tényeket, amelyek a vádat támasztják alá. A hatályos törvény szerint kell, mert a bíróság akkor is köteles a tényállás felderítésére, ha az ügyesség ennek érdekében nem tesz semmilyen indítványt. Ezzel szemben a javaslat szerint a bíróság nem kötelezhető arra, hogy elvégezze azt a bizonyítást, amit az ügyész nem is indítványozott. Tehát következetesen érvényesülő kívánalom, hogy a bíróság ne vegye át a vádló szerepét, és az ügyész viselje az esetleges mulasztása miatti felelősséget. Ez persze nem jelenti azt, hogy a bírónak tilos lenne a lelkiismerete szerint szükséges bizonyítás elvégzése, ha arra senki nem tett indítványt. Ha ez a lehetőség nem lenne adott, a bíróság azt a nyilvánvalóan szükséges bizonyítást sem végezhetné el önállóan, ami a terhelt felmentéséhez vezethet: például a kóros elmeállapot vizsgálata érdekében sem rendelhetne ki önállóan szakértőt. Ebben az új, a perbeli funkciók megosztását erősebben érvényesítő rendszerben is alapvető szempont marad tehát az anyagi igazság, vagyis a valóság kiderítése.

A javaslat egyik legjelentősebb újításának tekinthető, hogy integrálja a bűncselekmények felderítése és bizonyítása érdekében lefolytatható titkos információgyűjtés szabályait a büntetőeljárási törvénybe. A leplezett eszközök részben összefoglalt új szabályozás megszünteti a bűnüldözési célú titkos információgyűjtés során sokszor tapasztalható anomáliát, ami a bizonyítékok elvesztésében jelenik meg, egyúttal magasabb fokú garanciát is teremt a titkos eszközökkel való visszaélés megelőzésére. Tehát a javaslat új, hatékonyabb eszközzel ruhazza fel a hatóságokat. Ugyanakkor a javaslat az állampolgárokat is védi azzal, hogy - az eddigiektől eltérően - egy konkrét személlyel szemben bűnüldözési célból nem folytatható korlátlan ideig bírói engedélyhez kötött titkos információgyűjtés. Ennek határideje maximalizált, 360 napnál nem tarthat tovább.

A javaslat nem csak a sértettek és különleges bánásmódot igénylő személyek érdekeit védi azáltal, hogy jelentős mértékben újraszabályozza az eljárási cselekmények telekommunikációs eszközök használatával történő lefolytatását. Az új megoldás szerint akár a terhelt jelenléte is teljeskörűen biztosítható lesz az eljárásban telekommunikációs eszközökkel. Mindez azonban nem jár azzal, hogy a hatóságok vagy a bíróság bizonyos esetekben el lenne zárva az eljárásban részt vevő személy közvetlen, személyes kihallgatásától. A javaslat e technológiai fejlesztésre

elsősorban mint hatékonyságot növelő lehetőségre és védelmi eszközre tekint.

A javaslat új rendszerben helyezi el a szabadság elvonásával és korlátozásával járó kényszerintézkedéseket is, amelyben mind rendszerszinten, mind a részletszabályokban a fokozatosság elvét hangsúlyozza. A javaslat a letartóztatást nemcsak elvi síkon tekinti a legsúlyosabb esetekben alkalmazandó kényszerintézkedésnek, hanem a letartóztatás kiváltására alkalmas intézmények jelentős átalakításával olyan megoldásokat kínál, amelyek valós lehetőséget nyújtanak arra, hogy alkalmazásukkal a letartóztatás a legsúlyosabb esetekre szorúljon vissza.

A javaslat a hatályos házi őrizet, lakhelyelhagyási tilalom, az eltiltás és a jelentkezési kötelezettség szabályait egységes elnevezés alatt, bűnügyi felügyeletként szabályozza annak érdekében, hogy a távollattal együtt minél rugalmasabban, egyénre szabva legyen alkalmazható. E két kényszerintézkedés magatartási szabályainak betartását két további eszköz segíti elő: a nyomkövető technikai eszköz és az óvadék. Előbbi hatékonyságához nem férhet kétség: a technikai eszközzel követhető a terhelt pozíciója, és az eszköz riaszt, ha a terhelt elhagyja a kijelölt tartózkodási helyet vagy megpróbálja eltávolítani a nyomkövetőt. A jelenleg szinte teljesen mellőzött óvadék intézménye szélesebb körben lesz alkalmazható, egyre erősebb biztosítékká válik. Az óvadék nemcsak a terhelt jelenlétének biztosítását szolgálja majd, hanem a bűnügyi felügyelet és a távollattal valamennyi magatartási szabályainak megtartását. Nemcsak akkor veszi majd el a terhelt az óvadék összegét, ha az eljáráson való meg nem jelenése miatt letartóztatják, hanem bármilyen magatartási szabály megszegése miatt, például ha a kijelölt lakását a tiltás ellenére elhagyja, bizonyítékokat próbál meg eltüntetni vagy újabb bűncselekményt követ el.

A személyi szabadságot érintő kényszerintézkedések újraszabályozott rendszerében tehát a bűnügyi felügyelet és a távollattal olyan mértékben lesz egyéniesíthető és biztosítható, hogy a letartóztatás igénybevételére valóban csak a legsúlyosabb esetekben kerül majd sor, így a börtönszűfoltosság is jelentősen csökkenthető.

A javaslat a hatékonyság érdekében a vagyont érintő kényszerintézkedésekben is számottevő előre lépést tesz. A bűncselekmény elkövetéséből származó vagyont elkobzása érdekében a zár alá vételt százmillió forint összegig az ügyészség vagy a nyomozó hatóság is elrendelheti a jövőben. Ugyanakkor a garanciák megőrzése érdekében az ilyen döntés ellen biztosított lesz a közvetlen bírósági felülbírálat lehetősége.

A javaslat kétszakaszos új nyomozási modellt vezet be, amelyben világosan elhatárolja, melyik szerv melyik szakaszért felel. Az első szakaszban, a felderítésben a nyomozó hatóság önálló, rugalmas, kötetlenebb formájú eljárása adott, amibe az ügyészség csak kivételesen, lényegében törvénysértések esetén szólhat bele.

A vizsgálat során ezzel szemben az ügyész irányít, ő dönt az egyes nyomozási cselekményekről, mert csak ő dönthet arról, milyen bizonyítékokra van szüksége ahhoz, hogy eldönthesse, vádat emel, egyezséget köt a terhelttel, elterelő intézkedéseket tesz vagy megszünteti az eljárást.

(9.20)

A nyomozás e két szakasza között a cezúrát a terhelt bekapcsolódása jelenti, hiszen más típusú feladatokat és kompetenciát követel meg egy ismeretlen bűncselekmény feltárása, mint egy megalapozottan gyanúsítható személy büntetőjogi felelősségének vizsgálata.

A javaslat a nyomozás vizsgálati szakaszába integrálja a büntetőeljárás vádemelési szakaszát azért, hogy az érdemi döntés meghozatalára, illetve elterelő intézmények igénybevételére az eddigiekkel szemben ne csak a nyomozás formális befejezése után kerülhessen sor. Jelenleg például közvetítő eljárásra csak akkor utalhatják az ügyet, ha már a tényállás minden részletét feltárták, amikor pedig nem sikeres a közvetítő eljárás, vádat kell emelni.

A közvetítő eljárás alkalmazására a mai szabályoknál már jóval szélesebb körben lesz lehetőség; például olyan bűncselekmények miatt vagy olyan elkövetők esetében is, amikor a teljes büntetőigényről vagy annak túlnyomó részéről nem mondhatunk le, de annak egy részéről igen. Az ügyész tehát egyezség keretében tehet majd olyan ajánlatot a terheltnek, hogy az elkövetett bűncselekmény jellege miatt még közvetítő eljárást követően sincs lehetősége az eljárás megszüntetésére, sem a korlátlan enyhítésére, de amennyiben részt vesz az elterelésben, akkor csak meghatározott mértékű büntetést fog indítványozni, és ennél súlyosabbat a bíróság sem szabhat ki.

A másik jelentős elterelő intézmény a feltételes ügyési felfüggesztés, amely a vádemelés elhalasztása helyébe lép, és a közvetítő eljáráshoz hasonlóan nem a vádemelés egy alternatívája lesz, hanem a gyanúsítástól kezdve rugalmasan alkalmazható elterelési lehetőség. Ennek az intézménynek a hatályos és új rendszerében is két alapvető formája van: az általános, amely bármely kisebb súlyú bűncselekmény esetén alkalmazható, és a speciális, meghatározott bűncselekmények esetén alkalmazható eset. Az általános eset nem változik, de a speciális esetek köre kibővül: minden olyan bűncselekmény esetében lehetőség lesz az eljárás felfüggesztésére, ahol a Btk. szerint a terhelt eljárás során tanúsított meghatározott magatartása alapján meg kell szüntetni az eljárást.

A javaslat a garanciák megtartása mellett jelentősen egyszerűsíti a vádirattal szemben megfogalmazott formai és tartalmi előírások rendszerét.

A javaslat kiemelkedő újítása, hogy kiemelt szerepet szán a terhelti együttműködésnek az eljárások során. Az időszűrés és a pergazdaságosság elveinek megfelelően az európai államok többsége eljutott annak felismerésére, hogy pragmatikus szempontok alapján érdemes eltérően kezelni azokat az ügyeket, amelyekben a terhelt beismer, azokkal az eljárásokkal szemben, amelyekben a tagadó terhelt bűnösségét kell bizonyítani. A javaslat az európai büntetőeljárás trendekre építve új rendszert hoz létre. Ebben a rendszerben a terhelt a gyanúsított kihallgatástól kezdve az eljárás jogerős befejezéséig lehetőséget kap arra, hogy a törvényben meghatározott kedvezőbb elbírálás fejében beismerje a bűncselekmény elkövetését, és ezzel rövid úton lezárulhasson a büntetőeljárás. Fontos rendező elv viszont, hogy ezt minél később teszi, annál kisebb kedvezményre számíthat. Természetesen a terhelt beismerésének ösztönzése nem lépheti át a

tisztesség határait. Ennek biztosítására a javaslat szigorú garanciális szabályokat tart fenn.

Az új eljárási törvényben a beismerés kétféle megegyezéshez vezethet. Az első esetben az ügyész és a terhelt a nyomozási-ügyészi szakban a bíróságtól függetlenül formális megállapodást köthet olyan intézkedésekről, amelyek meghozatala az ügyész hatáskörébe tartozik. Ilyen a közvetítői eljárásra utalás, a vádemelés elhalasztása helyébe lépő feltételes ügyészi felfüggesztés vagy a megrovás. Itt a büntetés vagy annak meghatározott mértéke értelemszerűen szóba sem kerülhet.

A megegyezés másik formája a bíróság által kiszabható szankciókról és egyéb jogkövetkezményekről az ügyész és a terhelt között, a védő részvételével létrejövő olyan formális egyezség, amely egészen az előkészítő ülés megkezdéséig megköthető. A bíróság ekkor kizárólag a megállapodás törvényességét vizsgálhatja, annak tartalmát nem változtathatja meg, a megállapodást jóváhagyja vagy elutasítja.

Mindemellett a kiemelt szereppel felruházott előkészítő ülés keretében is történhet megegyezés, amely valójában nem eredményez formális megállapodást, inkább a terhelt jóváhagyását, belenyugvását igényli. Ebben az esetben, ha a terhelt elfogadja a vádiratban kilátásba helyezett, pontosan meghatározott mértékű szankciót és a bűnösség beismerésével lemond a tárgyalásról, a bíróság a vádiratban foglaltnál súlyosabb szankciót nem alkalmazhat. Természetesen a terhelt az előkészítő ülést követően is bármikor beismerheti a bűnösségét, és a beismeréssel érintett körben lemondhat a tárgyaláshoz való jogáról.

A javaslat a bírósági eljárást is gyorsítja és egyszerűsíti. A nemzetközi jogfejlődéssel összhangban a terhelt tárgyalási jelenlétét jogként és nem kötelezettségként közelíti meg. Kötelezettség csak akkor lesz, ha a bizonyítás érdekében a bíró azt indokoltan tartja. A jelenlét jogáról tehát bármely ügyben le lehet mondani, ha a megfelelő garanciák - elsősorban a védő közreműködése - adottak.

A javaslat a hatályos szabályozástól eltérően a bírósági szakasz kezdetén a vádirat alapján megtehető adminisztratív intézkedésektől élesen elkülöníti a tárgyalás érdemi előkészítését, amely az előkészítő ülésen összpontosul. Az eljárásban részt vevők, illetve a lefolytatók alapos felkészültségét igénylő új rendszer célja, hogy érdemi és koncentrált tárgyalás-előkészítésen keresztül a vád és a védekezés tartalma, eszközei, módjai minél előbb és egyszerre rögzülhessenek. Így a bírósági szakban lefolytatott bizonyítás keretei lehetőség szerint már a bírósági eljárás kezdetén tisztázódnak. Ennek szellemében a javaslat a tárgyalás írásbeli előkészítése mellett a fő hangsúlyt az előkészítő ülésre helyezi, amely a tárgyalási bizonyítás koncentrálásának is kiemelt színhelye, azaz bírói kontroll mellett a feleknek itt lesz lehetőségük rögzíteni a bizonyítás alapvető irányát.

Az ítéletek indoklása rövidebb, a bíróságok munkaterhe pedig kisebb lesz azáltal, hogy a bíróságnak bizonyos körben csak azokat a rendelkezéseket kell megindokolnia, amelyeket fellebbezéssel támadtak, de még ezeket is oly módon, hogy kerülje a terjengősséget és a feleslegesen részletező indokolást.

A javaslat a másodfokú eljárás alapjait megtartva egyszerűsíti annak szabályait. A teljes felülbírálat

mellett bővül a korlátozott felülbírálat esetköre. Ez azt jelenti, hogy a tényállás az elsőfokú ítéletben megállapítottak szerint rögzül, annak helyességét a másodfokú bíróság nem vizsgálja.

A perkonzentrációt segítő újdonság, hogy az új bizonyítékok ezen a ponton is csak korlátozottan terjeszthetők elő, vagyis ha a fél legalább valószínűsíti, hogy arról az elsőfokú határozat kihirdetését követően szerzett tudomást.

A javaslat jelentősen segíti a büntetőperек befejezését azzal, hogy szélesíti a másodfokú bíróság reformatórius jogkörét, vagyis azon esetek körét, amikor a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bíróságot nem az eljárás megismétlésére kell utasítani, hanem az ítéletet a másodfoknak kell megváltoztatnia. Az elsőfokú bíróságot csak akkor lehet majd megalapozatlanság miatt új eljárásra utasítani, ha a bíróság nem állapított meg tényállást, vagy az teljes egészében felderítetlen. Fontos újítás, hogy még ezekben az esetekben is jogorvoslattal támadható lesz az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyező és az új eljárásra utasító döntés. E kettős korlát a legszükségesebb esetekre szorítja majd vissza az eljárás megismétlését.

A harmadfokú eljárásban már nem kerül sor az ügy teljes felülbírálatára, annak terjedelme jelentősen szűkül.

A javaslat nemcsak az eljárásban részt vevő kiskorú sértetteket és tanúkat, hanem a fiatalok terheltet is megkülönböztetett bánásmódban részesíti. Ezt fejezi ki a fiatalok elleni büntetőeljárás céljának új, markáns meghatározása is. Az ilyen eljárások speciális célja a fiatalok nevelésének előmozdítása, társadalmi beilleszkedésének biztosítása, a bűnismétlés megelőzése és a jóvátétel.

A büntethetőség alsó korhatárának közelmúltbeli leszállítása és a terhelti együttműködés rendszerének fiatalokra történő kiterjesztése fokozatos követelményeket támaszt az eljárás tisztességessége és szakszerűsége tekintetében. Ezért a javaslat a vádemelés előtt is kötelezővé teszi a védő jelenlétét azon fiatalok terhelt részvételével tartott eljárási cselekményen, amely közvetlenül szolgálja a bizonyítást.

A javaslat megőrzi az ülnökrendszert a katonai büntetőeljárásban is azzal, hogy az ülnök rendfokozatára vonatkozó kisegítő rendelkezést vezet be a tábornok rendfokozatú terhelt elleni büntetőeljárásban.

A javaslat megújítja a gyorsításra kifejezetten alkalmas külön eljárásokat, a bíróság elé állítást és a tárgyalásmellőzéses eljárást. A bíróság elé állítás alkalmazásának feltételei bővülnek. A hatályos büntetőeljárás törvényben a tárgyalás mellőzésének nevezett eljárás büntetővégzés meghozatalára irányuló eljárásként került a javaslatba. Alkalmazásának lehetősége jelentősen bővül: már beismerés hiányában is alkalmazható lesz kisebb súlyú, legfeljebb három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény esetén, míg beismerés esetén az ötévi szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény elkövetése esetén is alkalmazható lesz. Tapasztaltuk, hogy az ügyek többsége első fokon jogerőre emelkedik, mert az érdemi döntést a felek nem tartják sérelmesnek.

A javaslat a pótmagánvádas eljárást a magánvádas eljáráshoz hasonlóan külön eljárásként, önálló fejezetben szabályozza, a szabályozás így könnyen

áttekinthetővé, koherenssé válik, és a sértetti igény-
érvényesítést is megkönnyíti.

(9.30)

A javaslat a határozással kapcsolatos bűncselekmények eljárásában a garanciát erősítő korrekciókat hajt végre.

A kiemelt jelentőségű ügyek külön eljárása mára nagyrészt kiüresedett, a szabályozás eredeti célja az új büntetőeljárás kódex általános jogalkotási célkitűzéseivel átfedést mutat, ezért a javaslat e külön eljárás fenntartását nem tartja indokoltnak. A javaslat a jelenlegi különleges eljárásokat új rendszerben szabályozza. A jogerős döntés járulékos kérdésekben való korrigálását egyszerűsített felülvizsgálati eljárásban lehet elvégezni, a büntetőeljárásra szorosan véve nem tartozó eljárások a büntetés-végrehajtási bíró hatáskörében külön törvényben jelennek meg.

A javaslat jelentősen megkönnyíti a kártalanítási eljárást is azzal, hogy bevezeti az osztott szerkezetű kártalanítást, ami két eljárást, az egyszerűsített, tarifarendszeren alapuló kártalanítási eljárást és a kártalanítási pert foglalja magában.

Tisztelt Országgyűlés! Tisztelt Képviselőtársaim! Sokáig lehetne sorolni, hogy ezeken a főbb pontokon túl egyes részletszabályait tekintve miben lesz észszerűbb, hatékonyabb és gyorsabb a büntetőeljárás, amit a javaslat koherens és átlátható rendszerként épít fel. Az Alkotmánybíróság korábbi elnöke, Paczolay Péter a „Jó állam - jó jog” című írásában helyesen mutatott rá arra, hogy a kormányzati célkitűzések akkor számíthatnak igazán hatékony érvényesülésre, ha azokat minimális szinten az egyet nem értők is elfogadják.

Ennek jegyében a kodifikáció során az Igazságügyi Minisztérium rendkívül széles körű egyeztetést folytatott. A hivatásrendek, a jogtudomány képviselői mellett nemcsak a közigazgatási egyeztetés során, hanem a kodifikáció kezdetétől fogva részt vettek a koncepció és a szöveg kidolgozásában. A közigazgatási egyeztetés is szélesebb körben zajlott, mint amit a jogszabály előír. Részt vett a Legfőbb Ügyészség, az Országos Bírósági Hivatal, a Kúria, az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala és a Magyar Ügyvédi Kamara is.

A minisztérium meghallgatta, figyelembe vette olyan, a kormánnyal szemben egyébként döntően kritikus civil szervezetek véleményét is, mint a Társaság a Szabadságjogokért, a Transparency International és a Magyar Helsinki Bizottság. A törvényjavaslat ötpárti egyeztetése során pedig a pártok képviselői tettek szakmai észrevételeket, amelyek jó részét a minisztérium beépítette a tervezetbe. Az egyeztetés során a törvény szakmaiságáról az ellenzéki pártok képviselői is meggyőződhetek, és hogy úgy mondom, kedvezően is nyilatkoztak ebben a tekintetben.

Tisztelt Képviselőtársaim! Tisztában vagyunk azzal, hogy a hatékonyság és az eljárás mielőbbi befejezéséhez fűződő érdek, valamint az eljárás alá vont személyek jogai érvényesítésének követelménye ellentétbe kerülhet egymással. Meggyőződésünk azonban, hogy ez az ellentét nem feltétlen, és a javaslattal sikerült olyan megoldásokat találni, amelyek úgy erősítik az eljárás hatékonyságát, hogy közben nem hátráltatják, hanem kifejezetten támogatják az abban részt vevők jogait.

Azt gondolom, hogy az elmondottak alapján az önök számára is levonható az a következtetés, hogy az új büntetőeljárás törvénnyel nemcsak a törvény dogmatikai egységének, a jogalkalmazók igényeinek és a társadalom elvárásainak teszünk eleget, hanem olyan előremutató új büntetőeljárásunk lesz, amelynek jelentősége az 1896. évi kódexhez mérhető.

Engedjék meg, hogy ehhez mérten befejezőként az első büntetőeljárás kódex előterjesztőjének, Erdély Sándor igazságügy-miniszternek az expozéjából idézzek, ami 1896. szeptember 4-én hangzott el: „Ha a büntető perrendtartást komolyan meg akarjuk alkotni, akkor nem szabad a folytonosan váltakozó ellennézetek tömkelegében eltévedni, akkor határozunk kell, és ha valamit jónak találtunk, nem szabad azt egy képzelte jóért odadobni. Aki a maga nézete mellett nincs fanatizálva, aki a saját meggyőződését nem tartja csálhatatlannak, az igen könnyen alávetetheti magát az ország azon óriási nagy érdekének, amely ma már kérelhetetlenül parancsolja, hogy büntető perrendtartásunkat most már már haladék nélkül megalkossuk.”

A törvényjavaslat legfontosabb, leglényegesebb elemeinek kiemelésével és rövid bemutatásával az volt a szándékom, hogy meggyőzzem önöket arról, miszerint a javaslat választ ad a jogalkalmazók által jelzett igényekre és a társadalmi elvárásokra. A kidolgozott megoldások alkalmasak a kívánt cél elérésére, hatékonyabb, gyorsabb büntetőeljárást eredményeznek. Hogy ez így legyen, mindannyiunk közös érdeke. Ezért kérem Önöket, hogy a törvényjavaslatot támogatni szíveskedjenek. Köszönöm a figyelmüket. *(Taps a kormánypárti padsorokban.)*

ELNÖK: Köszönöm szépen. Tisztelt Országgyűlés! Most a vezérszónoki felszólalások következnek, képviselőcsoportonként 30 perces időkeretben. Először megadom a szót Gulyás Gergely alelnök úrnak, a Fidesz képviselőcsoportja vezérszónokának. Parancsoljon!

GULYÁS GERGELY, a Fidesz képviselőcsoportja részéről: Igen tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Országgyűlés! Tisztelt Államtitkár Úr! Köszönöm szépen a szót.

Az 1896-os bűnvádi perrendtartással kapcsolatban a kor kiváló jogtudósa, Finkey Ferenc a következőket mondta: „A magyar bűnvádi perrendtartás az európai jogfejlődés szerves része, de nem a mintául vett nyugat-európai kódexek szolgálai másolata, mivel azokat a törvény szerkesztői átglyúrták, átdolgozták, sőt, javították, és csak azt fogadták el az idegen jogokból, ami a magyar közjog alapelveinek és a magyar társadalom érdeklődésének és igényeinek megfelelő volt.”

A magyar büntetőeljárás történeti hagyománya nemcsak felelősséget ró a jogalkotóra, hanem kellő iránymutatásként is szolgál mind a kormánynak, mind pedig az Országgyűlésnek. A most előttünk fekvő T/13972. számon benyújtott, a büntetőeljárásról szóló törvényjavaslat eleget tesz e jogtörténetünkben fakadó kívánalmaknak is. A javaslat megőrzi a kontinentális jogrendszeren alapuló magyar eljárásjogi hagyományokat, ám elismerve a bűnözés elleni hatékony fellépés igényeit, az eljárásjogi hagyományoktól el nem távolodó, de a jogfejlődés vívmányait is kodifikáló korszerűsítéseket tartalmaz.

A javaslat meghagyja a jelenleg hatályos törvény azon értékeit, amelyek működőképesek, és amelyekkel kapcsolatosan sem a joggyakorlat, sem a jogtudomány, sem újabb külföldi tapasztalatok nem vetik fel a változtatás igényét. A hagyománytisztelen és a korszerűsítésen túl nagyon fontos célja az előterjesztésnek, hogy alkalmas legyen az igazságszolgáltatásba vetett közbizalom helyreállítására. Nem vitatva azt, hogy ezen a területen az Országgyűlés döntései, legutóbbi eljárási törvényei, illetve a kormány által biztosított finanszírozási lehetőségek, illetve az Országos Bírósági Hivatal munkája az elmúlt időszakban is előrelépésekhez vezetett, látni kell, hogy ez a társadalmi igény változatlanul, és ha a nagy ügyeket nézem, akkor teljes joggal áll fenn az igazságszolgáltatás egészével szemben.

Az Országgyűlés az új büntető törvénykönyvvel és az új büntetés-végrehajtási kódexszel az anyagi és a büntetés-végrehajtási jog szabályait radikális változtatások nélkül biztos alapra helyezte. A bírósági végrehajtás és az igazságügyi szakértői rendszer reformja szintén az igazságszolgáltatással kapcsolatos közbizalmat növeli, és nem utolsósorban a tisztességes eljárásról való jog érvényesülésének nélkülözhetetlen elősegítője. Amíg azonban nem megnyugtatóan rendezett, hogy a bűncselekmény elkövetésétől a büntetés végrehajtásáig hogyan lehet a jelenleginél gyorsabban eljutni, addig a büntetőjog szigorának sem lehet következetesen érvényt szerezni.

Tisztelt Képviselőtársaim! Tisztességes eljárásról nem beszélhetünk akkor, amikor egy ügy felesleges évekig vagy akár több mint egy évtizedig is tarthat. Az Emberi Jogok Európai Bírósága Magyarországot számos alkalommal elmarasztalta a büntetőeljárások elhúzódása miatt. Természetesen az Emberi Jogok Európai Bíróságának az elmúlt években voltak egészen hajmeresztő döntései, gondoljunk csak a vörös csillag, sarló-kalapács büntethetősége kapcsán a kettős mércét ítéletbe foglaló határozatra, de az eljárások elhúzódása kapcsán a testület joggal állapítja meg az egyezmény megszegését.

A jelenlegi szabályozásban nincsenek a különösen bonyolultabb ügyekben a vontatott eljárások elkerülésére alkalmas, hatékony eszközök. Egyes kiemelt, közérdeklődésre számot tartó ügyek elbírálásában - elég csak gondolnunk a Kulcsár-ügyre, a 2006-os őszi rendőrterror folytán indult büntetőeljárásokra, vagy a vörösiszapügyre - a statisztikai adatokhoz képest is fokozott lassúság tapasztalható, így a büntetőeljárások gyorsaságával kapcsolatos társadalmi megítélés rendkívül negatív.

Az elmondottakból is következik, hogy az új büntetőeljárásról szóló törvény kiemelkedően legnagyobb feladata az eljárások jelentős gyorsításához való hozzájárulás. Új határidők bevezetése, a meglévő határidők szigorítása önmagában változatlan szervezeti, személyi és tárgyi feltételek mellett pusztán erőforrás-átcsoportosítást eredményezne. Azonban az új büntetőeljárás törvényjavaslat eszköze elsősorban a gyorsításra alkalmas új jogintézmények bevezetése, valamint a meglévők megreformálása és egymásra épülő, összehangolt, egyúttal tartalmilag és formailag is egyszerűbb szabályozás.

Ezen túlmenően a javaslat az új jogintézmények mellett a meglévő, de korábban határidő nélkül szabályozott jogintézményekhez is konkrét határidőket

rendel. Bevezeti például az általános intézkedési határidőt, továbbá a bírósági eljárásban minden kulcsfontosságú döntés, intézkedés esetében egzakt, számon kérhető határidőket ír elő. A gyorsítás mellett hatékonysági szempontból is rendkívül előremutató, hogy a javaslat a hatályon kívül helyezések és a megismert eljárások erőforrás-pazarló gyakorlata helyett, ahogyan államtitkár úr is említette, a másodfokú bíróság reformatórius jogkörének bővítésével lehetővé teszi, hogy a büntetőeljárásban szükségtelesen ismétlések nélkül szülessen jogerős döntés.

(9.40)

A másodfokú bíróság hatályon kívül helyező határozatával szemben is lesz helye jogorvoslatnak, ami arra szorítja a másodfokú bíróságot, hogy a büntetőeljárás mielőbbi lezárása érdekében, amennyiben ez lehetséges, akkor maga végezze el a döntéshez szükséges bizonyítást, ahelyett, hogy hatályon kívül helyezi az elsőfokú határozatot, és az elsőfokú bíróságot utasítja új eljárásra.

Így például a gyakorlatban a jövőben nem fordulhat elő, ami a már hivatkozott, eddig hat éven át tartó vörösiszapberben történt, ahol a közelmúltban a Győri Ítéltábla utasította új eljárásra a Veszprémi Törvényszéket, így első fokon folytatódhat ismétlenül az eljárás. Az új büntetőeljárásban erre bizonyításhelyi hiányosságok miatt csak akkor kerülhet sor, ha az ítélet teljes egészében megalapozatlan, vagy a tényállás teljes körű megállapítására vagy tényállás megállapítására sem került sor. Más esetben a másodfokú bíróság köteles megkísérelni a megalapozatlanság megszüntetését, tehát ilyen esetekben saját magának kell a szükséges bizonyítást lefolytatnia.

Szeretném kiemelni, hogy az előttünk fekvő törvényjavaslat integrálja a bűncselekmények felderítése és bizonyítása érdekében folytatható titkos információgyűjtés szabályait, amelyet az egyik legjelentősebb és legmerészebb újításaként kell a tervezetnek számontartani.

A „leplezett eszközök” részben összefoglalt új szabályozás megszünteti a bűnüldözési célú titkos információgyűjtés során sokszor tapasztalható bizonyítékok elvesztésének lehetőségét, egyúttal magasabb fokú garanciákat is teremt a visszaélések megelőzésére. A javaslat új, az eddiginél hatékonyabb eszközzel ruházza fel a hatóságokat, de az állampolgárokat is védi azáltal, hogy az eddigiektől eltérően egy konkrét személlyel szemben bűnüldözési célból nem folytathat tulajdonképpen korlátlan ideig bírói engedélyhez kötött titkos információgyűjtést a hatóság. Ennek a határideje ugyanis minden esetben maximalizált, 360 napnál nem tarthat tovább.

A sarkalatos tárgykör miatt ellenzéki szavazatokra is szükség lesz a törvényjavaslat e részének elfogadásához, azonban közös cél, hogy a bizonyítékok elvesztése ne vezethessen a jövőben a terhelt felmentéséhez.

Bíróságok néhány esetben úgy kénytelenek bűnösöket felmenteni a mostani eljárási szabályok szerint, hogy a fel nem használt lehallgatási anyag alapján és a bizonyítékként nem alkalmazható lehallgatási anyag alapján pontosan tudják, hogy elkövették a bűncselekményt a vádlottak padján ülők. Leggyakrabban a perbíróság azért rekeszti ki a le-

hallgatási anyagot a bizonyítékok közül, mert azokat a büntetőeljárás megelőzően szerezték be, és a bűnüldöző szervek a bűncselekmény gyanújának felmerülésekor nem tettek nyomban feljelentést, amelyet a jelenlegi törvény szerint kötelezettségük lett volna megtenni. Az új rendszerben ilyen nem fordulhat elő, mert az erre jogosult szervek bűnüldözési célú titkos információgyűjtést már csak a büntetőeljárás keretein belül, ügyészi felügyelettel, előkészítő eljárásban folytathatnak, ahol a bizonyíték elvesztésének veszélye ilyenformán kizárt.

A javaslatban kialakított eljárási rendszer biztosítja annak lehetőségét is, hogy a nyomozás elrendelését megelőzően, de már a büntetőeljárás keretein belül a bűncselekmények gyanújának megállapítása vagy kizárása érdekében, rövid határidőn belül egyfajta előzetes felderítés alkalmazható. Ezen eljárás során csak olyan leplezett vagy nyílt eszközök alkalmazására lesz lehetőség, amelyek a bűncselekmény gyanúját még nem feltételezik.

Tehát a büntetőeljárásban megjelenik egy új eljárási szakasz a nyomozás előtt: az előkészítő eljárás, amelyet az ügyészség és a nyomozó hatóság mellett a rendőrség belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerve, valamint a terrorizmust elhárító szerve is végezhet a nyomozás elrendeléséről szóló döntés meghozatalához szükséges információk összegyűjtése érdekében, és amely eljárás csak korlátozott ideig folytatható.

Az egyértelmű felelősségi szabályok és a funkciómegosztás következetesebb érvényesítése a tárgyalási normaszöveg egészét áthatja. A törvényjavaslat egyértelműen rögzíti, hogy a vád bizonyítása nem a bírósága feladata - valóban, a hivatalból történő bizonyítás megszűnik -, a vádért egyértelműen a vádló viseli a felelősséget. A funkciómegosztásra épülő szemlélet a védelemtől is a bírósági eljárásához méltó felkészültséget követel meg. Éppen a felkészültség követelményéből is következően a javaslat a hatályos szabályozástól eltérően a bírósági szakasz kezdetén, a vádirat alapján megtehető adminisztratív intézkedésektől élesen elkülöníti a tárgyalás érdemi előkészítésének szakaszát.

Az eljárásban részt vevők, illetve azt lefolytatók alapos felkészültségét igénylő új rendszer célja, hogy érdemi és koncentrált tárgyalás-előkészítésen keresztül a vád és a védekezés tartalma, eszközei, módjai minél előbb és egyszerre rögzülhessenek, így a bírósági szakban lefolytatott bizonyítás keretei lehetőség szerint már a bírósági eljárás kezdetén tisztázódjanak. Ennek szellemében a javaslat a tárgyalás írásbeli előkészítése mellett a fő hangsúlyt az előkészítő ülésre helyezi.

A szigorú büntetőpolitika érvényesülése szempontjából szeretném kiemelni, hogy a hatályos szabályozás szerinti előzetes letartóztatás elnevezésű kényszerintézkedésnek a jövőben sem lesz felső határa abban az esetben, ha a terhelten szemben életfogytig tartó szabadságvesztéssel is sújtható bűncselekmény miatt folyik eljárás. Ugyanakkor jelentősen módosul az óvadék intézménye, amely a bűnügyi felügyelet, illetve a távollattartás magatartási szabályainak megtartását biztosító eszközzé alakul át.

Az ülnökrendszer reformja szintén rendkívül időszerű; valljuk be, a kommunizmus komikus hagyományává vált az ülnöki részvétel, most már évti-

zedek óta teljesen feleslegesen, a büntetőeljárásokban az elsőfokú tárgyalásokon.

Szintén időszerű a videomeghallgatás lehetőségének szélesítése, melyre immáron nyomozó hatóságok számára is lehetőség lesz. A törvényjavaslat modern szemléletét jól jelzi, hogy a jövőben lehetővé válik olyan virtuális vagyonelemek lefoglalása, mint a bitcoin vagy az elektronikus pénz speciális formái.

Végezetül engedjék meg, hogy köszönetemet fejezzem ki a kodifikációban részt vevőknek, mind azoknak, akik tudásukkal és tapasztalataikkal hozzájárultak a törvénytervezet elkészüléséhez; az Igazságügyi Minisztériumnak a kodifikációs munkáért, és azért, hogy azokat az előzetes egyeztetéseket messzemenően, sőt a törvény által előírt körnél szélesebben is lefolytatta, amelyek reményt adnak arra, hogy az Országgyűlés a lehető legnagyobb többséggel, ellenzéki támogatással, a szükséges részeknél nem csupán a kétharmados többség, hanem akár ennél is nagyobb többség meglétével fogadja el az új büntetőeljárás törvényt.

Tisztelt Országgyűlés! A jelenlegi helyzetben az Országgyűlés csupán eszközöket tud az igazságszolgáltatás kezébe adni, amelyek a hatékonyabb, gyorsabb büntetőeljárást segítik elő. Úgy gondoljuk, hogy ez a tervezet ezeket az eszközöket tartalmazza, úgy ugyanakkor, hogy valamennyi alkotmányos garanciát is rögzít, amely a vádlottak jogait is biztosítja a büntetőeljárás egésze során. Erre tekintettel minden frakciót arra kérek, hogy az előterjesztett törvényjavaslatot támogatni szíveskedjen. Köszönöm szépen. *(Taps a kormánypártok soraiból.)*

ELNÖK: Köszönöm szépen. Bárándy Gergely képviselő úr, az MSZP vezérszónoka következik. Parancsoljon!

DR. BÁRÁNDY GERGELY, az MSZP képviselőcsoportja részéről: Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Országgyűlés! Tisztelt Államtitkár Úr! Tisztelt Miniszteri Biztos Úr! Szeretném azzal kezdeni, hogy ha a felszólalás kötelező elemeként, de most egészen finoman megfogalmazott, a kormány önfényezéséről, a szigorú büntetőpolitikáról és az ügyek gyorsításáról szóló politikai maszlagot lefejtjük arról, amit államtitkár úr mondott, akkor azokkal az érvekkel egészen egyet lehet érteni. Ez igaz egyébként Gulyás Gergely képviselőtársam felszólalására is, nem teljes mértékben, de jórészt így van.

Egyetértünk mi is azzal, hogy szükséges, szükségessé vált egy új büntetőeljárás törvény, egy kódex megalkotása. Elsősorban is nem azért, mert túl régi lenne az előző, hanem azért, mert nem igazán jó. Azért sem az, és ez nagy tanulság volt, azt gondolom, a jogalkotónak, mert még mielőtt hatályba lépett volna, oly mértékben sok módosításon esett át, ami gyakorlatilag az alkalmazhatóságát már a hatálybalépéskor rendkívüli módon megnehezítette.

Azért mondom, hogy egy jó lecke volt a jogalkotónak, mert azóta, ahogy látom, mindenki figyel arra, hogy nagyjából a parlamenti ciklus végén vagy azt követő egy-két hónapban hatályba lépjenek az új törvénytervezetek, ugyanis a problémának ez volt az okozója, hogy az akkor új Be. esetén ez nem így történt, és a hatálybalépés előtt szabadon lehetett még rajta módosítani mindenféle, legalábbis akkor úgy

tűnt, hogy mindenféle komolyabb következmény nélkül.

Azonkívül természetesen az elmúlt időszakban is szükségessé vált néhány olyan módosítás, ami szerencsés, ha valóban egy egységes szerkezetben jelenik meg. Tehát azt kell hogy mondjam, hogy az új Be.-nek a létjogosultságát a mi részünkről nem vitatja senki.

Örülök annak is, hogy bár államtitkár úr - és mondom, finomabban, Gulyás képviselőtársam egy kicsit markánsabban - utalt arra, hogy itt ebben megjelenik megint csak a kemény kéz büntetőpolitikája, a szigorú büntetőpolitika, én azért azt látom, hogy hála a Jóistennek, az új Btk.-ban és az új Be.-ben is sokkal inkább - ha nem a szavak szintjét nézzük, hanem azt, ami benne van - a kettős nyomtávú büntetőpolitika jelenik meg leginkább.

(9.50)

Ha az új Be.-t megnézzük, ráadásul rengeteg olyan új garanciális elem kerül bele, főleg a titkos információgyűjtés kapcsán, ami eddig nem volt része a magyar jogrendszernek. Tehát én azt gondolom, hogy e vonatkozásban kifejezetten előremutató mind az új Btk., mind az új Be., természetesen kritikái megjegyzéseink és módosító javaslataink lesznek. Azt tudom mondani, hogy szellemiségét tekintve egyet lehet érteni azzal az iránnyal, amit ez képvisel.

Ahogy az államtitkár úr is említette, és remélem, hogy ez a példa a jövőre nézve is ragadós lesz, a kormány valóban érdemi ötpárti egyeztetéseket tartott, és azt kell hogy elmondjam, hogy ellentétben néhány ötpártival, amin részt vettem, ez nem kirakathóból történt, hanem valóban rendkívül sok olyan javaslatot, amelyet az ellenzéki pártok megfogalmaztak, beleillesztettek a most benyújtott törvényszövegbe. Azt reméljük, hogy az ottani megállapodásnak megfelelően majd abban a kapcsolódó, vélhetően salátatörvényben, ami bejön a Házba, szintén megjelennek azok az elemek, amelyek az ötpárti részét képezték, és bizonyos ellenzéki felvetéseket, igényeket magukba foglalnak majd.

Mivel sok minden bekerült, így még egyszer azt kell mondjam, alapvetően támogatható. Ráadásul azt kell látni, és itt megint csak vissza tudok utalni az elmúlt évek során benyújtott javaslatokra és felszólalásokra, hogy rengeteg olyan elem került be az új Be.-be, amit mi már régóta szorgalmaztunk egyébként; de mondhatnánk, hogy: na végre, hála istennek. Például az előzetes letartóztatás kapcsán annak idején tartottunk egy igazságügyi bizottsági ellenőrző albizottsági ülésorozatot, és számos olyan felvetés, számos olyan javaslat, amit ott megfogalmaztunk, ma már részét képezi a Be.-nek, részben most került be, részben korábban. Nyilvánvalóan, ha ezt korábban támogatni tudtuk, akkor ezt most is támogatnánk. E vonatkozásban majd még fogok megfogalmazni módosító javaslatot. El is küldtem egyébként, és ha minden igaz, akkor ez el is jutott a miniszteriumba a tegnapi nap folyamán, itt akár a Btk. módosítására gondolok, akár a jelen javaslaton belül a Be. bizonyos korrigálására.

Egy gondolatot még erről a hatékonyság-időszerűség kérdéstről engedjenek meg! Nekem nincs azzal problémám, ha az eljárásokat próbáljuk gyorsí-

tani, csak - hála istennek, ez megint nem a Be.-ben jelenik meg, hanem most a parlamenti retorika szintjén - azért az ítélkezés minősége mint szempont jó, ha mellé jönne.

Az OBH elnöke először, hála istennek először, de most már kimondta ezt a mondatot a beszámolója vitájakor, hogy nemcsak az eljárások gyorsítása, meg az időszerűsége az, ami rendkívül fontos, hanem az is, hogy minőségi ítéletek szülessenek; hogy az ítéletekben adott esetben az igazságosság érvényesüljön; megalapozott legyen az az ítélet. Ugyanis a hatályon kívül helyezéseknek sokszor az az oka, és ezt a szakmából jelezték vissza, hogy oly mértékben erős az elvárás az időszerűség vonatkozásában az elsőfokú bíróságokon, hogy ez a megalapozatlan ítéletek sorát generálja. Ha ez az elvárás egy kicsit alábbhagy, és előtérbe helyezük a minőségi ítélkezés szempontrendszerét is, akkor talán nem kell Be.-módosítás ahhoz, hogy kevesebb hatályon kívül helyezett ítélet legyen.

Tehát én azt tudom mondani, hogy a kormányzat és az OBH e felé az amúgy egyébként méltányolható és fontos szempont felé túlon túl elmozdult. Tehát természetesen - és ezt a strasbourgi döntések is alátámasztják - fontos az időszerűség kérdése, csak nem kéne a ló másik oldalára átesni. Tehát ezt a kettőt kiegyensúlyozottan kéne érvényesíteni, és én azt látom, hogy mivel bizonyos garanciák az új Be.-ben erősödni fognak, ezért a Be. ezt a szempontrendszert ilyen módon kezeli, és én ennek, megmondom őszintén, rendkívüli módon örülök.

Azt meg csak megjegyzem, hogy azért is voltak jók, és most még egy szempontot hozzáteszek ahhoz, hogy régóta tartanak az ötpárti egyeztetések, mert így az ellenzékben nem merül fel az a kétely, hogy esetleg bizonyos, politikai szempontból motivált ügyek mikénti elbírálása miatt kerültek új rendelkezések az új büntetőeljárás törvénybe, amire Gulyás Gergely képviselőtársam itt például a vörösizsapper kapcsán utalt.

Egyébként az, hogy a jogalkalmazásban felmerült problémákat a jogalkotó javítja és kodifikálja, egy helyén lévő és rendben lévő dolog, csak mivel elég sok kritika érte e vonatkozásban a Legfőbb Ügyészséget, meg a kormányt, picit talán érdeme- sebb politikailag kevésbé motivált vagy politikával átitatott ügyeket példaként hozni, mert az embernek adott esetben még rossz érzése támadhat. De még egyszer mondom, mivel az idő vonatkozásában az egyik megelőzte a másikat, így ez a rossz érzésem most nem kell, hogy kialakuljon az említés nyomán.

Ami még általánosságban említhető az új Be. kapcsán: rendkívüli módon örülök annak, hogy a kontradiktórius elemeket erősíti az új eljárási törvény. Ezt egyébként már a ma hatályban lévő is megpróbálta, és többek között ebben volt rengeteg módosítás még a hatálybalépés előtt. Én örülök annak, hogy ez az irány nem visszafelé változik, hanem számomra, az én felfogásom szerint előremutató irányba, hiszen valóban, egy bírónak egy ügyben a pártatlansága annál jobban biztosítható, hogy is fogalmazzak, minél kisebb a szerepe a perben, természetesen most a döntést leszámítva.

Tehát amikor a felek, amikor az ügyész, a védő, a vádlott ajánlják fel a bizonyítékokat - ők azok, aki nyilván a saját oldalukon érdekeltek a bizonyítási

eljárásban -, a bíró pedig ezeket objektíven és pártatlanul tudja figyelni és elbírálni.

Itt jegyzem meg azt, hogy az az új elem, amely szerint az előkészítő tárgyalás során kell majd a bizonyítékokat megjelölni és a pert, ha úgy tetszik, megtervezni, nem egy rossz újítás. Csak őszintén remélem, hogy ez nem fog odavezetni - a Pp.-nél egyébként sajnos normatív elemek is elő fogják ezt segíteni, itt nem, de remélem, a bírói gyakorlat sem -, hogy ez azzal fog járni, hogy esetleg az eljárás során felmerült újabb szükséges bizonyítás elrendelését fogja a bíró megtagadni. Ugyanis nyilvánvaló, hogy egy per elején nem lehet látni az összes olyan bizonyítékot, amely adott esetben szükséges az ügy elbírálásához, főleg mondjuk, egy monstre ügyben. Ott esetleg egyes tanúvallomások kapcsán merülnek fel még olyan szükséges bizonyítási eszközök és megalapozott indítványok, amelyeket jó lenne, ha a bíróságok figyelembe vennének és majd jóváhagyóknak. Tehát az új Pp.-ben ez szerintem rendkívül rosszszul van szabályozva. Én azt remélem, hogy az új Be. nem fogja erre motiválni az eljáró bírót, mert az mindenképpen az ügy megalapozatlanságához és igazságtalan ítéletekhez fog vezetni.

Az illetékesség vonatkozásában és a hatáskör vonatkozásában egy dologról inkább majd kérdezném az államtitkár urat; nem merült fel az ötpárti egyeztetések során, csak ahogy az ember olvas egy ilyen nagy törvényt időről időre, újabb kérdések merülnek fel, hogy a gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmények kategóriáját a törvényszék hatáskörébe utalja majd az új Be. Szeretném megkérdezni, hogy ennek a személyi-tárgyi feltételei megvannak-e? Mert minden ilyen változtatás azzal jár, hogy az egyik helyen munkaterhet és ügyterhet csökkent, a másik helyen viszont ugyanezt megnöveli, és minél feljebb megyünk a bírósági szinteken, a létszám, ha úgy tetszik, annál kisebb. Ez a létszám vajon rendelkezésre áll-e, vagy tervezi-e a tárca azt, hogy létszámot fejleszt? Megjegyzem azt is, hogy ezt megtehetné az ülnökrendszer kivezetésével párhuzamosan, hiszen rendkívül komoly források fognak felszabadulni akkor, ha az ülnököket nem kell már fizetni, nem kell nekik munkadíjat adni.

(10.00)

Ebből adott esetben lehet néhány új bírói státuszt alapítani. Remélem, hogy a kormányzat nem másra kívánja majd felhasználni ezt a pénzt, hanem új bírói státuszok alapítására. És azt is nagyon remélem, hogy ezt a megnövekedett ügyterhet majd nem azzal kívánják kiváltani a tegnap elmondott indokaim alapján, hogy esetleg újabb titkári hatáskörnövelést fognak valamelyik törvényben javasolni az Országgyűlésnek.

Ugy egyébként az ülnökrendszer kivezetése vagy szűk korlátok közé szorítása támogatható irány. Valóban - bár én egyébként ennyire, mint Gulyás képviselőtársam, nem becsülném le ezeknek az embereknek a munkáját, hiszen rengetegen tisztességgel látják el, és próbáltak tényleg hatékonyan közreműködni, de - tény az, hogy valószínűleg ezt az intézményt meghaladta az idő és szükségtelessé vált. Azt mondom, hogy ezzel egyet lehet érteni. Valóban ott, ahol ennek indokoltsága van, a fiatalok és a

katonai büntetőeljárás esetében, ott meg egyetértek azzal, hogy ezt fenn kell tartani.

A sértetti jogok erősítésével messzemenőig egyet tudok érteni mind a nyilatkozattételi, mind az indítványtételi jog bővítése vonatkozásában, és természetesen a közvetítői eljárás lehetőségeinek kibővítésével is. Ezt mi évtizedek óta szorgalmazzuk. Ennek az egyik lába a Btk.-ban van, a másik része a Be.-ben, de az, hogy elsősorban a sértett érdekét érvényesítsük, főleg nem a nagyon nagy tárgyi súlyú ügyekben, hanem a kis vagy közepes tárgyi súlyú ügyekben - és ez megelőzi az állam büntetőhatalmi igényét -, ezzel egyébként egyet tudok érteni. Természetesen azokra a garanciákra, amiket államtitkár úr is említett, szükség van, hiszen például erkölcstelen vagy bármi más hasonló erkölcsi negatívummal bíró megegyezést ki kell tudni zárni az igazságszolgáltatásban.

Ugyancsak egyet tudok érteni a telekommunikációs eszközök alkalmazásának kiterjesztésével. Valóban nem a kőkorszakban élünk, ezeket az új eszközöket alkalmazni kell, mindenkinek a munkáját megkönnyíti. Én mindig csak azt vetem föl ilyenkor, hogy azért persze figyelni kell arra - és erre majd az általam vezetett albizottság is, ami a jogszabályok érvényesülését vizsgálja, hangsúlyt fog fektetni akár egy fél év, év múlva -, hogy ezt hogyan alkalmazzák a bíróságok. Ugyanis például egy időben, amikor ez bevezetésre került, hogy telefaxon is lehet értesíteni ügyvédet, mondjuk, egy gyanúsított kihallgatásáról, akkor nemegyszer volt olyan, hogy öt meg két perccel a kihallgatás előtt kaptuk meg a telefaxüzenetet, és a hatóság azt mondta, hogy valójában mi szabályszerűen értesítve voltunk. Az, hogy egyébként még helikopterrel sem lehetett volna odaérni, senkit nem érdekelt.

Itt is arra oda kell figyelni, hogy miként használják majd ezeket a telekommunikációs eszközöket, akár ami az értesítésre, akár ami esetlegesen a tanúmeghallgatásra érvényes; kiemelve azt, hogy egyébként például a fiatalok sérelmére elkövetett bűncselekmény esetén ez egy rendkívül jó eszköz lehet. Ugyanis ott fölmerül az a dilemma, hogy mi az, ami megelőzi a másikat, és milyen mértékben korlátozható az egyik alapjog a másik érvényesülése érdekében; magyarul szólva, a kiskorú, a fiatalok, a gyermekkorú egészséges testi-lelki, erkölcsi fejlődéséhez való alapjoga, és egyébként, mondjuk, a terhelt védekezéshez való joga.

Magyarán, hogy egymással szembesíteni nem lehet, nem lehet egymás jelenlétében meghallgatni, ami nyilván szolgálja a kiskorú érdekeit, ellentétben viszont a védekezéshez való jogot rendkívüli módon megnehezíti, sőt vannak olyan esetek, amikor egyébként az elítélést is megnehezíti. Itt például a távközlési eszközök használata, amikor nem kell egy helyiségben tartózkodniuk fizikailag ezeknek a feleknek, megoldást jelenthet. Tehát itt érdemes valóban e körben tovább gondolkodni.

Az előkészítő ülésről beszéltem. Ott még egyszer azt szeretném hangsúlyozni, hogy nagyon oda kell figyelni arra, hogy ez ne vezessen bizonyítékok indokolatlan kizárásához. Az, hogy a fellebbezésben új bizonyítékokra csak akkor lehet hivatkozni, ha legalább valószínűsítik azt, hogy arról nem volt tudomásuk, ez is egy kiváló új rendelkezés.

Nagyon sok szó esett róla az ötpártin is, és itt most csak röviden térek ki a titkos információgyűjtésre, a leplezett eszközök alkalmazására. Én annak önmagában rendkívüli módon örülök, hogy ez bekerül a Be.-be, tehát ott a helye. A másik - és ezt Gulyás képviselőtársamnak mondom -, hogy ha a titkos információgyűjtéssel kapcsolatban olyan szabályozást alkotnak meg, amely nem nevezhető jogállami-nak, akkor ne csodálkozzon senki rajta, hogyha a bíróság kompenzál. Mi, amikor ezt bevezették annak idején, akkor rendkívüli módon élesen tiltakoztunk az ellen, és azt mondtuk, hogy ez így nem jó. Most, ahogy meg kívánják valósítani, én még ennél is egy picit több garanciát tennék bele, mint ami itt szerepel, de azt tudom mondani, hogy ez már egy jó irány. És valószínűsíthetően így a bíróságok valóban alkalmazni fogják, és nem fognak kompenzálni, mert ennek ez volt az oka, ez volt a probléma. Korábban egyébként ezzel nem volt gond, azóta van ezzel gond, mióta az új szabályozást megalkották, és gyakorlatilag mindenre lehetett és mindenkivel szemben adatot gyűjteni, azzal szemben is, akivel szemben elrendelték, meg azzal szemben is, akivel nem, meg arra is, amire elrendelték, meg arra is, amire nem. Ezek után ne csodálkozzon senki, ha a bíróság ezt nem kívánja ilyen módon alkalmazni.

Amit szintén üdvözlünk, az a leplezett eszközök alkalmazásának időbeli módosítása. Nekünk van egy javaslatunk, egy picit még szűkebb körben történő meghatározásra. Örülünk annak, hogy a törvényességet igazoló iratok főszabályként az eljárás ügyiratainak részét képezik majd.

A készletező adatgyűjtés kapcsán szintén jó az új szabály, hiszen készletező adatgyűjtés lehetőségének egyértelmű kizárása érdekében a javaslat garanciális újításként vezeti be, hogy az engedélytől eltérő bármely esetre az engedélyben meg nem jelölt személyre, illetve bűncselekményre vonatkozóan megszerzett adat bizonyítékként akkor használható fel, ha 30 napon belül az új személy vagy az új bűncselekmény vonatkozásában a büntetőeljárást megindították, vagy már folyamatban lévő büntetőeljárás kiterjesztéséről döntöttek.

Itt legalább azt tudom mondani, hogy tényleg korlátok közé szorítják azt az elképesztően széles körben gyűjthető vagy adatgyűjtésre vonatkozó normatív szabályrendszert, ami eddig élt. Én még ezt is egyébként túlzásnak érzem, megmondom őszintén. Én megmaradnék ott, hogy amire engedélyezték és akivel szemben engedélyezték az adatgyűjtést, ugyanis a büntetőeljárás során ezeket az engedélyeket, ha szükségesnek mutatkozik, meg lehet másra is kérni.

Itt azt gondolom, hogy azok az érdekek, amelyek amellettszólnak, hogy az embereket indokolatlanul ne lehessen lehallgatni és ezt felhasználni, azok ültösebbek, mint az, hogy esetleg egy-egy bűnöző menekül a bűncselekmény felelősségre vonása alól. Ez persze, még egyszer mondom, izlés kérdése, én még ezt is egy kicsit túl tágnak érzem, és szűkíteném.

Jó az, hogy idekerül a fedett nyomozó alkalmazásának keretrendszere, és ezt részletesen meghatározza a javaslat. Szabályozza azokat az élethelyzetekben követendő eljárásokat, amelyek során a fedett nyomozó eljárásában bírói vagy ügyészi engedélyhez kötött leplezett eszköz alkalmazása szükséges. Szó-

val, én csak azt tudom innen is kérni, tisztelt képviselőtársaim, címezve a legfőbb ügyésznek, hogy jó lenne, ha ő is megpróbálna jogállami módon élni ezzel az eszközzel, illetve a rendőrség, a nyomozó hatóság is, ugyanis amikor a fedett nyomozót politikai célból használják, az nem jó, és ha jól értem, akkor a Be.-ben sem ez szerepel.

És azt gondolom, nem mehet el az ember a mellett az ügy mellett, amiben az egyik képviselőtársunkat, Hiszékeny Dezsőt, az Országgyűlés tisztségviselőjét mentették fel jogerősen, és egy fedett nyomozó gyakorlatilag provokatív módon próbálta őt egy bűncselekmény elkövetésére rábírn. Ez az, ami megengedhetetlen, ez az, ami felháborító. Ez az, amiről azt gondolom, hogy az ilyen gondolkodásnak még a csiráját is el kell fojtani.

(10.10)

Az, hogy a Be.-ben egyébként egyértelmű szabályok szerepelnek, sajnos azt kell látni, hogy nem akadályozza meg néha a nyomozó hatóságot, a hatalmat, a vádhatóságot abban, hogy mindezt visszaélészerűen gyakorolja, úgyhogy úgy tűnik, hogy e körben szükség van és szükség lesz további garanciális elemek beépítésére is.

A pozitívumok körében szeretném még megemlíteni azt... - és itt utalok arra, hogy volt olyan rendelkezés, amit mi szerettünk volna, ha bekerül, és végül is örömmel láttuk, hogy a figyelmünket elkerülte, hogy eleve része lett az új Be.-nek, így például, hogy szűkül a közzvadásra üldözendő becsületsértés és rágalmozás esetköre, illetve abban az esetben, ha magánvadás eljárásban az eljárást az ügyész képviseli, akkor nincsen lehetősége egyébként a közzvadás ügyekben számára nyitva álló eszközrendszer alkalmazására, mondjuk, rabosításra vagy házkutatásra, hanem e tekintetben ugyanazokkal a jogkörökkel és ugyanolyan szabályok alapján jár el, mintha azt egy magánszemély képviselné.

Tisztelt Képviselőtársaim! Engedjenek meg néhány kritikát is, illetve néhány javaslatot. Régóta szorgalmazzuk azt, hogy az eljáró szakmai ügyész önállósága erősödjön. Amikről most beszélek, ezeknek egy része a Be.-t érinti, egy része pedig nem, de mivel arról beszéltünk, hogy a Be.-vel párhuzamosan fogunk megtárgyalni - és jó esetben együtt szavazni róla - egy másik törvénycsomagot, annak viszont igenis része lehet, és az én számomra egyáltalán nem presztízskérdés az, hogy ez önálló indítványként jelenik meg vagy a kormány indítványaként, a lényeg az, hogy benne legyen valahol a jogszabályban.

Mi egyébként nyújtottunk be e vonatkozásban javaslatot. Itt egy keményebb és egy puhább javaslat szerepel. A keményebb javaslat az, hogy vádemelésre és vádelejtésre ne lehessen utasítani eljáró ügyészt. Tehát e tekintetben az eljáró ügyésznek legyen éppen annyira független joga, szuverén joga a döntés, mint mondjuk, az eljáró bírónak. De legalább, ha ez nem, akkor van egy köztes megoldás, hogy az ilyen esetekben írásban kelljen utasítani az eljáró ügyészt.

Tisztelt Képviselőtársaim! Nem rejtem véka alá azt, hogy az ügyészség tevékenységét mi a lehető legrosszabbnak ítéljük meg, nagyságrendileg még a kommunizmus idejét figyelembe véve is inkább a legelső tíz-tizenöt évhez tudom hasonlítani, ami a

politikailag motivált ügyek elbírálását és az ügyek megindítását illeti. Éppen ezért azt nem szeretnénk, hogy ez a folyamat ugyanígy tudjon tovább folytatódni. Márpedig most, ha a legfőbb ügyész vagy éppen a Központi Nyomozó Ügyészség vezetője ad egy olyan utasítást - mert neki úgy tetszik vagy azt az utasítást kapja máshonnan -, hogy ebben vádat kell emelni vagy éppen nem, akkor utasítja az eljáró ügyészt, és soha nem derül ki, hogy az az ő utasítása. Elég egy-két ember az ügyészi szervezeten belül, hogy egy ilyen működést produkálni lehessen. Lehet, hogy ha jogállami módon működött volna az ügyészség, akkor én ma nem terjesztem be ezt a javaslatot. De ma, amikor így működik, én azt gondolom, hogy ez indokolt. Lássuk azt, hogy ki utasította! Menjen végig a rendszeren! A legfőbb ügyész akarja utasítani, tegye meg, írja le!

Mi mindösszesen ennyit kérünk. Azt gondolom, hogy ez számos esetben vezethetne oda, hogy ezek az utasítások egyébként elmaradnának. Mert persze senki nem vállalja fel annak az ódiáját, hogy ő ezt megtette. Ha meg szerinte ez tökéletesen törvényes, akkor nyilván vidáman felvállalja ennek az esetleges ódiáját.

A másik ilyen kérésem, hogy fontolják meg azt, hogy egyrészt az előzetes letartóztatás beszámítási szabályait differenciálni kell, másrészt a kirendelt védők munkájának a szakmai kontrollját meg kell teremteni. Az előbbi esetben, mivel az előzetes letartóztatás lényegi elemeit tekintve fegyház fokozathoz hasonlítható, ezért rendkívül igazságtalan az, ha valaki, mondjuk, ott két évet letölt és utána kap két év fegyházat, akkor azt egy az egyben számítják be, vagy ha mondjuk, három év fegyházat kap, akkor még egy évet le kell ülnie, hiszen sokkal rosszabb körülmények között töltötte el a büntetését, mint amit a bíróság ítéletként kiszabott.

Nagyon helyesen a büntetőjog azt írja elő, hogy mondjuk, a házi őrizetnek vagy a lakhelyelhagyási tilalomnak sokkal több napja számít egy nap szabadságvesztésnek a beszámítás során, hiszen lényegesen kisebb joghátrány. Na de akkor ugyanez fordítva is igaz, ugye? Ha lényegesen nagyobb joghátrányt okozunk az előzetessel, mint amit a bíróság utána megállapít, akkor érdemes lenne ezt is beszámítani, ezért tettem egy olyan javaslatot, hogy egy 1,2-es, illetve 1,4-es szorzóval kelljen ezt beszámítani majd az ítéletnél.

Ami a kirendelt védők szakmai munkájának a kontrollját illeti, nagyjából az az álláspontom, amit a Helsinki Bizottság képvisel, én úgy tudom, hogy e vonatkozásban a készülő ügyvédi törvényben komoly előrelépésekre lehet számítani. Jó volna, ha az is ide bejönne, tehát azt is tudnánk legalább együtt tárgyalni ezzel. Ha nem, akkor legalább vegyék figyelembe ezeket a szempontokat a jogalkotás során, a kodifikáció során.

Végül idő hiányában egy utolsót említenék. Azt gondolom, hogy az, hogy az ügyészség a vád képviselőt a pótmagánvádlótól átveheti, nem jó. Az ügyészségnek általában megvan a lehetősége, ha kíván vádat emelni, ha nem kívánt, nem élt ezzel az eszközzel, és pótmagánvádra kerül sor, akkor ott viszont ne avatkozzon az eljárásba. Én ezt gondolom. Éppen ezért mi előterjesztettünk egy olyan módosító javaslatot, ami ezt kizárná.

Tisztelt Képviselőtársaim! Azzal fejezném be, hogy az új Be.-t előremutatónak és jónak tartjuk, szükségesnek tartjuk, és az ahhoz kapcsolódó módosításokat pedig mi kérjük önöktől, hogy fontolják meg, amiket most javasoltunk. Őszintén remélem azt, hogy ebben is kompromisszumra tudunk jutni, és valóban végre egy olyan kódexet tudunk megalkotni, ami nemcsak a kormánypártok, hanem az ellenzéki pártok támogatását is bírja majd. Köszönöm szépen, elnök úr.

ELNÖK: Köszönöm. Vejkey Imre képviselő úr, a KDNP képviselőcsoportjának vezérszónoka következik. Parancsoljon!

DR. VEJKEY IMRE, a KDNP képviselőcsoportja részéről: Tisztelt Elnök Úr! Köszönöm a szót. A kereszténydemokraták fontosnak tartják, hogy a kormány által elindított büntetőjogi reform az anyagi jog megszilárdítása után magát az eljárásjogot is szilárd alapokra helyezze, olyanra, amely valódi szemléletváltást fog tükrözni.

A büntetőeljárásról szóló '98. évi XIX. törvény a társadalmi-gazdasági változások és az ezeket követő sorozatos törvénymódosítások következtében napjainkra jelentősen megkopott, annak ellenére, hogy a kódex rendelkezéseinek több mint a felét már törvénymódosítások is érintették. Mindezek következtében a Be. elveszítette egységes jellegét, megbomlott a törvény belső egyensúlya, a szabályozások sok esetben átláthatatlanná és a gyakorlatban nehezen alkalmazhatóvá váltak.

Statisztikai adatok szerint a nyomozások átlagos időtartama fokozatosan nőtt, a bírósági büntetőeljárások időtartamával együtt. Mindez alátámasztja azt a társadalmi közvélekedést is, hogy a büntetőeljárások egyre inkább elhúzódnak. Ebből következően fontos elvárássá vált, hogy a büntetőügyekben észszerű időn belül szülessenek döntések.

A fentiekben túl a büntetőeljárás szabályainak újragondolása azért is vált szükségessé, mert a büntető törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény a tisztelt Ház által elfogadásra került. Mindezek figyelembevételével olyan új eljárási törvény megalkotása vált szükségessé, amely megőrzi a magyar eljárásjog hagyományos értékeit, de egyben megfelel a modern büntetőeljárásokkal szemben támasztott és az Alaptörvényben megfogalmazott követelményeknek, továbbá eleget tesz hazánk nemzetközi egyezményekből fakadó kötelezettségeinek is, ezért cél, hogy az új Be. hatékony, gyors, egyszerű, korszerű és koherens legyen.

(10.20)

A hatékonyság és a gyorsaság azt jelenti, hogy az új Be. maradéktalanul és indokolatlan késlekedés nélkül képes legyen érvényre juttatni az új Btk.-ban megfogalmazott büntetőpolitikai szándékokat. A koherencia és az egyszerűség pedig a kiszámíthatóságot, áttekinthetőséget, a könnyebb alkalmazhatóságot célozza, ami a jogalkalmazók részéről bizony régóta megfogalmazott elvárás. A korszerűség követelményének szem előtt tartása pedig rávilágít arra, hogy a régi Be. gyakran nem volt összhangban a XXI. század kihívásaival és elvárásaival, a bűncselekmé-

nyek növekvő számával és egyre bonyolultabbá válásával, továbbá a bűnözés szervezettségének magasabb fokával.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Az igazságügyi miniszter által T/13972. szám alatt beterjesztett törvényjavaslat megfelel a fentiekben vázolt követelményeknek, továbbá megfelel az Alaptörvény előírásainak, Magyarország nemzetközi jogi és európai uniós tagságából fakadó kötelezettségeinek, az új büntető törvénykönyv létrehozásával elindított büntetőpolitikai reformtörekvéseknek, a jogász hivatásrendek jogalkalmazás során összegyűjtött tapasztalatai alapján felmerült igényeknek, az igazságszolgáltatással szemben megfogalmazott társadalmi elvárásoknak, különösen annak, hogy az igazságszolgáltatás gyorsabban, hatékonyabban működjön, és a büntetőeljárások eredményeként igazságos döntések szülessenek, továbbá korunk változó életviszonyainak is megfelel.

Az új Be. a büntetőeljárás garanciák rendszerének felülvizsgálatával jött létre, melynek során a tisztességes eljáráshoz való alapvető jog következetes érvényesítése mellett a valós garanciális elemek megmaradtak, a tényleges tartalmat nem hordozó jogintézmények pedig mellőzésre kerültek.

Az eljárásjogi garanciák első körének fő célja az egyes eljárás szereplők jogainak védelme, a büntetőügyekben eljáró hatóságok eljárásának ellenőrizhetősége, végső soron pedig a büntetőeljárás törvényességének a biztosítása. Az eljárás garanciák másik köre egyfajta minőségbiztosításként kötődik az egyes bizonyítási eszközök és eljárások hitelességéhez. Az eljárás garanciák legkoncentráltabb megnyilvánulásai az alapelvek, melyeknek az egyes részletszabályokban való következetes kibontása és érvényesítése biztosítja a teljes eljárás jogállami megfelelését.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Az új Be. a sértettek érdekeinek védelmére a jelenleginél nagyobb hangsúlyt fektet, vagyis minden lehetséges eszközzel támogatja azt. Ez azt jelenti, hogy egyrészt biztosítja, hogy az eljáró hatóságok a sértettekkel szemben a lehető legkíméletesebb módon járjanak el, másrészt fokozott hangsúlyt fektet az áldozatvédelem kérdésére.

A sértettek alapvető érdeke a hatékony és a gyors büntetőeljárás, mely teret adhat a sértett és a terhelt közötti feszültség feloldásához, amelyben biztosított a bűncselekménnyel okozott kár minél szélesebb körű megtérülése is. Fontos biztosítani továbbá, hogy a sértett egyenjogú alanya legyen az eljárásnak, így egyebek mellett tájékoztatást kérhesen, indítványokat, észrevételeket tehesen. A sértettnek a jogai érvényesítéséhez ugyancsak megfelelő jogorvoslati lehetőségekkel kell rendelkeznie.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! A bizonyítási eljárás egyszerűsítésére törekedve az új Be. lehetővé teszi, hogy abban az esetben, ha a védelem alanyai a büntető eljárásjogi felelősséget megalapozó tényeket nem vitatják, azokra további bizonyítás felvétele mellőzhető legyen. A Be. szerint bizonyítás azokra a tényekre terjed ki, melyek a büntető és a büntetőeljárás szabályok alkalmazásában jelentősek. A bizonyítás során a tényállás alapos és hiánytalan tisztázására kell törekedni.

A nyomozás során fel kell deríteni a bűncselekményt, az elkövető személyét, fel kell kutatni és biz-

tosítani kell a bizonyítási eszközöket. A tényállást oly mértékben kell felderíteni, hogy a vádló dönthessen arról, vádat emel-e. A bírósági tárgyaláson a bizonyítás pedig csak a vádban foglalt tényekre terjedhet ki. A gyakorlatban a tárgyaláson történő bizonyítás a legtöbb esetben a nyomozás megismétlését jelenti, vagyis a bíróság ismételt kihallgatja a vádlottat és a tanúkat, továbbá sor kerül a nyomozás során előterjesztett írásbeli szakvélemény ismertetésére vagy felolvasására is.

A nyomozás során történő kihallgatás és a tárgyaláson történő kihallgatás ideje között általában hosszabb idő telik el, ezért a kihallgatott személyek újabb vallomása az emlékezet szükségszerű megfakulása következtében rendszerint már kisebb-nagyobb mértékben eltérnek a korábbi vallomásuktól. Ennek okát a bíróságnak tisztázni kell, melynek eredményeként a kihallgatott személyek többnyire fenntartják a korábban tett vallomásukat. A bizonyítás megismétlése tehát sok esetben feleslegesen elhúzza az eljárást.

A büntetőeljárások gyorsabb lefolytatását és az egyszerűsítését szolgálja a bizonyítás mellőzésének lehetővé tétele abban az esetben, ha a vádlott és védő egyetértenek a vádbeli tényekkel vagy azok egy részével. A tények elismerése a terhelti együttműködés egyik formájának is tekinthető. Abban az esetben, ha a vádlott és védő nem vitatja a büntetőjogi felelősséget megállapító tényeket, az igényel megfontolást, hogy milyen eljárás formában milyen terjedelmű bizonyításra kerüljön sor, azaz szükség van-e egyáltalán a tárgyalás tartására. Ha a tények elismerése a tényállás egészére kiterjed, az eljárás rokon vonásként mutat a jelenleg is szabályozott tárgyalásos eljárás mellőzésével.

Bizonyítás mellőzésére abban az esetben is sor kerülhet, ha a terhelt csak a tények bizonyos körét fogadja el, de a bűnösségére is kiterjedő beismerő vallomás hiányzik. A bizonyítási eljárás ebben az esetben is jelentős terhektől szabadulhat meg, és lényegesebb kérdések vizsgálatára koncentrálódhat, ami a fennmaradó időt, az erőforrások hatékonyabb felhasználását, a bizonyítási eljárás észszerű rövidítését eredményezi, továbbá csökkenti a büntetőeljárások költségeit.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Az új Be. szélesíti azt a lehetőséget, hogy a terhelt a hatóságokkal való együttműködésben érdekelt legyen. A terhelt és a hatóságok közötti együttműködés bármilyen formájának megítélésekor nem mellőzhető annak vizsgálata, hogy az együttműködés mennyiben sérti a büntetőeljárás alapelveit. A megfelelő terhelti együttműködési rendszer kialakítása azonban egyszerre eredményezi a bűncselekmény gyors, egyben teljes körű felderítését, a gyors és egyben teljes körű büntetőjogi felelősségre vonással együtt.

Az új Be. rendelkezései felülvizsgálták továbbá az egyszerűsített eljárások rendszerét annak érdekében, hogy azok megfelelő garanciák biztosítása mellett a jelenleginél is szélesebb körben érvényesülhessenek, alkalmazásuk egyszerűbbé váljon. Az egyszerűsített eljárások intézményrendszere a régi Be. alapján a vádemelési szakaszhoz kötött, ezért annak a nyomozás lefolytatására érdemi kihatása nincs. Ezért volt fontos a terhelti együttműködés kiterjesztése már magára a nyomozási eljárásra is.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Az új Be. hatékonyabbá igyekszik tenni a visszaélésszerű joggyakorlás elleni fellépést is az eljárások indokolatlan elhúzódsának visszaszorítása érdekében. A büntetőeljárások elhúzódsája jelentős probléma, a vádemeléssel együtt járó eljárások átlagos tartama, a rendőrség és az ügyészség létszámának nagymértékű bővülése és a regisztrált bűncselekmények számának csökkenése ellenére sem csökken. Mindezt szükséges, hogy az eljárás egyes szereplői a büntetőeljárás lefolytatására hatással bíró jogosítványaikat valóban rendeltetésüknek megfelelően gyakorolják, egyúttal azokat visszaélésszerűen, elsősorban a büntetőeljárás akadályozására ne használhassák.

(10.30)

Hangsúlyozni kell, hogy a büntetőeljárás szabályrendszerében a visszaélésszerű joggyakorlás megakadályozására irányuló szabályozás, az Alaptörvény I. és XXVIII. cikke jelenti a keretet, amely rendelkezések a tisztességes eljárás követelményét, a védelem jogát és az alapjogok korlátozhatóságának feltételeit határozzák meg.

Az Alaptörvény rendelkezéseit a visszaélésszerű joggyakorlással összefüggésben az Alkotmánybíróság is számos határozatában értelmezte, így az alkotmánybírósági gyakorlatban kimunkált alapvető alkotmányossági megfontolások is irányadók voltak az új Be. kimunkálása tekintetében. Az Alkotmánybíróság következetes álláspontja szerint az állam társadalommal szembeni alkotmányos kötelezettsége a büntetőigény késedelem nélküli érvényesítése, ami a jogállamiság normatív tartalmából és a tisztességes eljáráshoz való alkotmányos jogból vezethető le. Ez alkotmányos követelmény, mint ahogy egyébként a büntetőigény elbírálásának elhúzódsája károsan befolyásolja a büntető igazságszolgáltatás működését és tekintélyét is. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor hangsúlyozza, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog abszolút jog, amellyel szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog vagy alkotmányos cél.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Az új Be. egyik kiemelkedő célkitűzése a jogorvoslati rendszer reformja. A kasszációs és a reformatórius jogkört megalapozó jelenlegi szabályokat felülvizsgálva a hatályon kívül helyezés lehetőségeit szűkíti, a reformatórius jogkört pedig bővíti. A jogorvoslati rendszer kialakítása és szabályozása olyan sarkalatos pont a Be.-ben, amely nagyon sok egyéb rendelkezéssel szükségszerűen és elválaszthatatlanul összefügg. E körben elegendő utalni például a bíróságok szervezettségi szintjére, vagyis hogy milyen szintű bíróságok működnek, és ehhez képest hány fokú a jogorvoslati rendszer, de idetartozik az a kérdés is, hogy az egyszerűsített eljárások esetén hány fokú fellebbezési lehetőséget és milyen módot kell biztosítani az eljárás résztvevőinek.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Az új Be. olyan szabályozást alakít ki, amely hatékonyabban elősegíti a bűncselekményből származó vagyon felderítését és annak biztosítását. A bűnözés, a bűncselekmények elkövetése, eltekintve az indulati bűncselekményektől, továbbá bizonyos egyéb bűncselekménycsoportoktól, tulajdonképpen nem más, mint illegális módon történő jövedelemszerzés, vagyis illegális vállal-

kozás. A gyakorlati tapasztalatok alapján megállapítható, hogy bár a vagyonelkobzás jelentős prevenció hatása közismert, a vagyonvisszaszerzés jelenleg a büntetőjogi felelősségre vonás egyik legkevésbé eredményes és legkevésbé hatékony eleme.

Ennek egyik meghatározó indoka a vagyonkutatás jelenlegi formájának és szabályozásának a teljes korszerűtlensége, az ügyész és a nyomozó hatóságot ugyanis alapfeladataik ellátása érdemben teljesen leköti, így a vagyonkutatás csak a legszükségesebb rutinelemekre terjed ki, holott az elkövetői kör régóta törekszik arra, hogy a bűncselekményből származó vagyon úgy álljon rendelkezésre alatt, hogy a köztük lévő kapcsolat minél nehezebben lehessen feltérképezhető. Úgy tűnik, hogy az illegális vagyonok elvonása nem kellően gyakran és nem kellően szakszerűen alkalmazott módszer, amiből az is következik, hogy az elvont vagyon mértéke elenyésző az illegálisan megszerzett anyagi javakhoz képest.

Az új büntetőeljárás törvény ezért hatékonyabbá és az eljáró hatóságok számára egyszerűbbé teszi a bűnös tevékenységből származó jövedelmek felderítését és elvonását, segítve ezzel a legális gazdaság működését és védelmét. Az új Be. tudatosítja az elkövetők felé, hogy nem éri meg bűncselekményeket elkövetni, a bűnözéstől a tényleges visszatartó erőt ugyanis nem feltétlenül a bíróság által kiszabott személyi szabadságot elvonó büntetés jelenti, legyen az bármilyen szigorú is. Sok esetben a legsúlyosabb következmény az, ha a büntető igazságszolgáltatás fellépése a bűnözőt maradéktalanul megfosztja cselekvése értelmétől, azaz a bűncselekmény konkrét, kézzel fogható nyereségétől.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Az új Be. a fentiek túl a laikus bíraskodás jelenlegi rendszerét is megújítja, az ülnökök közreműködését leszűkíti azokra az eljárásokra, ahol jelenlétük valódi garanciát jelent. Az Alaptörvény 27. cikk (1) bekezdése értelmében „A bíróság - ha törvény másképpen nem rendelkezik - tanácsban ítélezik.”, míg a (2) bekezdés szerint „Törvény által meghatározott ügyekben és módon nem hivatásos bírák is részt vesznek az ítélezésben.” Az Alaptörvény ennek megfelelően a társas bíraskodást tekinti főszabálynak azzal, hogy e főszabály az eljáró fórumtól függetlenül és nem a laikus részvételre vonatkozik, hiszen az ülnökök eljárását az Alaptörvény többlet lehetőségként kivételes, törvényben meghatározott esetekben teszi csak lehetővé.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Az új Be. szabályozásának kialakítása során különös figyelem volt arra, hogy a terheltnek joga van ügyének észszerű időn belüli bírósági tárgyaláson történő elbírálásához. A terhelt a tárgyaláshoz való jogról lemondhat, ha védelme megfelelően biztosítható. Tárgyalás tartása esetén a bizonyítás hangsúlya a bírósági szakra tevődik át, amivel egyidejűleg a büntetőeljárás egyszerűsödhet és gyorsabbá válhat.

Hazánkban a büntetőeljárások jelentős része sok esetben indokolatlanul elhúzódik. Különösen szembevető a felelősségre vonás lassúsága az egyszerű megítélésű cselekmények esetében, és további problémát jelent, hogy az ügyekben eljáró hatóságok a terhelt tettenérése, beismerése esetén sem élnek a gyors, hatékony eljárást biztosító külön eljárások lehetőségével. A személyi szabadságot korlátozó

kényszerintézkedések alkalmazása esetén a gyors eljáráshoz való jog még hangsúlyosabb követelmény. E kötelezettségek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében, valamint IV. cikk (3) bekezdésében is lényegében azonos tartalommal megfogalmazott elvárások.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Az új Be. a korszerű büntetőeljárás követelményeinek megfelelően az elektronikus kapcsolattartás lehetőségeit is bővíti. Ezek a törvényi rendelkezések jelentős részben az e-közigazgatás törvényi és infrastrukturális alapjaira épülnek, nem hagyható azonban figyelmen kívül az információs technológia gyorsuló ütemű fejlődése sem. Előre ugyan nem látható, hogy a jövőbeni technológiai haladás hogyan alakul, azonban az információs társadalom fejlesztési irányait kijelölő kormányzati dokumentumból sok minden kikövetkeztethető.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Az új szabályozás megszünteti a titkos információgyűjtés és a titkos adatszerzés kettősségét és ezzel a bizonyítékok elvesztésének lehetőségét mint a bizonyítás ellehetetlenülésének gyakorlati okát. Továbbá jelentős mértékben csökkenti és egyben világossá teszi, hogy konkrét személlyel szembeni bűnüldözési célból nem folyhat lényegében korlátlan ideig bírói engedélyhez kötött titkos információgyűjtés, ennek a határideje minden esetben maximált.

A javaslatban kialakított eljárási rendszer biztosítja annak lehetőségét, hogy a nyomozás elrendelését megelőzően, de már a büntetőeljárás keretein belül, a bűncselekmények gyanújának megállapítása vagy kizárása érdekében rövid időn belül egyfajta előzetes felderítés legyen alkalmazható.

(10.40)

Mindez azt jelenti, hogy a büntetőeljárásban megjelenik egy új eljárási szakasz a nyomozás előtt, az úgynevezett előkészítő eljárás, amelyet az ügyesség és a nyomozó hatóság mellett a rendőrség belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerve, valamint a terrorizmust elhárító szerve is végezhet a nyomozás elrendeléséről szóló döntés meghozatalához szükséges információk összegyűjtése érdekében, és amely korlátozott ideig folytatható.

A törvényjavaslat az őrizet szabályai között újdonságként jeleníti meg, hogy ezen kényszerintézkedés a tettenérés esetén is alkalmazható, amennyiben az elkövető személyazonossága nem állapítható meg. Szintén újdonság, hogy nemcsak a letartóztatás valószínűsítése esetén, hanem más kényszerintézkedés esetén is helye lehet az őrizetbe vétel elrendelésének.

Az előzetes letartóztatás elnevezése a kényszerintézkedés pontosabb megjelölése érdekében letartóztatásra változik. A javaslatban a letartóztatás reális és valóságos alternatívájaként jelenik meg a bűnügyi felügyelet, amely gyűjtőfogalomként magában foglalja a Be.-ben is szabályozott házi őrizetet, lakhelyelhagyási tilalmat, valamint a bűnügyi eltiltást és jelentkezési kötelezettséget is.

A hatályos szabályozáshoz képest jelentősen módosul az óvadék intézménye, amely a javaslat rendszerében a bűnügyi felügyelet, illetve a távollátás magatartási szabályainak megtartását biztosító eszközzé alakul át. Ezzel jelentősen bővül és egyszerűsödik az óvadék alkalmazásának a lehetősége.

A javaslat további kiemelkedő újítása, hogy kialakítja a lefoglalt és zár alá vett vagyon kezelésének törvényes alapját, olyan szabálykörnyezetet teremtve, amelyben lehetővé válik, hogy a vagyoni kielégítést szolgáló vagyontárgyak a büntetőeljárás gyakorlata hosszabb időtartama alatt se veszítsenek értékükből. A javaslat ennek szellemében bevezeti a lefoglalt dolog és a zár alá vett vagyon megváltásának lehetőségét is. A sértettek érdekeinek érvényesítését szolgáló szabály, hogy a feltételes ügyészi felfüggesztés esetén - szűk körű kivételtől eltekintve - kötelező lesz a kár megtérítését vagy az eredeti állapotot helyreállítani.

A javaslat a garanciák megtartása mellett jelentősen egyszerűsíti a vádirattal szemben megfogalmazott formai és tartalmi előírások rendszerét. A javaslat a tárgyaláson jelen lévő személyek körében szabályozza a vádlott tárgyalási jelenlétét. Az új megoldás szakít a korábbi szabályozással, és széles körben biztosítja annak lehetőségét, hogy a vádlott a vádemelést követően a tárgyaláshoz való jogával éljen, másrészt el is ismeri, hogy e jogáról bármely ügyben lemondhat, feltéve, hogy a bizonyításhoz nincs szükség a vádlott személyes jelenlétére.

A javaslat a hatályos szabályozástól eltérően a bírósági szakasz kezdetén a vádirat alapján megtehető adminisztratív intézkedésektől élesen elkülöníti a tárgyalás előkészítését. Az új rendszer célja, hogy érdemi és koncentrált tárgyalás-előkészítésen keresztül a vád és a védekezés tartalma, eszközei és módjai minél előbb és egyszerre rögzüljenek, így a bírósági szakaszban lefolytatott bizonyítás keretei lehetőség szerint már a bírósági eljárás kezdetén tisztázódjanak. Ennek szellemében a javaslat a tárgyalás írásbeli előkészítése mellett a fő hangsúlyt az előkészítő ülésre helyezi, amely a terhelti együttműködés formái mellett a tárgyalási bizonyítás koncentrállásának is kiemelt helyszíne, azaz bírósági kontroll mellett a feleknek itt lesz lehetőségük rögzíteni bizonyításuk alapvető irányait.

A javaslat egyszerűsíti a folytatólagos tárgyalás szabályait is azzal, hogy az előző tárgyalás óta 6 hónapnál több idő eltelte esetén csak indítványra kell a jövőben a korábbi tárgyalásanyag lényegét ismertetni s megismételni a tárgyalást. Újdonság, hogy a javaslat szerint a fellebbezésben új bizonyítékokra csak akkor lehet majd hivatkozni, ha a fél legalább valószínűsíti azt, hogy arról az elsőfokú határozat kihirdetését követően szerzett tudomást. Ugyanakkor hivatkozni lehet az első fokon előterjesztett, de ott elutasított bizonyítási indítványokra is. A javaslat a tárgyalás mellőzésével folytatott eljárást átnevezi, és a büntetővégzés meghozatalára irányuló büntetőeljárás megnevezést alkalmazza.

A javaslat a pótmagánvádas eljárást a magánvádas eljáráshoz hasonlóan külön eljárásként, önálló fejezetben szabályozza, a szabályozás így könnyen áttekinthető, koherens, nem sérti az igényérvényesítést.

A javaslat az utólagos vagyonvisszaszerzési eljárás és a tárgyalási eljárás szabályainak újragondolása érdekében új szabályozást vezet be a külön eljárások rendszerében. A javaslat a határozattal kapcsolatos bűncselekmények eljárásában főszabály szerint nem zárja ki a fiatalkorúakra vonatkozó külön eljárás szabályait. A javaslattal bevezetett egyszerűsített felülvizsgálati eljárásokkal, egyszerűsített szabályok

szerint orvosolhatók a jogerős ügydöntő határozat hibái vagy hiányosságai, amennyiben azok csupán járulékos kérdésekben merülnek fel.

A javaslat bevezeti az osztott szerkezetű kártalanítást, ami két eljárást jelent. Az egyszerűsített tarifarendszeren alapuló kártalanítási eljárást és a kártalanítási pert foglalja magában. Az előbbi eljárás választása esetén megállapodás jön létre a kártalanítást igénylő és a magyar állam között bírósági eljárás nélkül, amelyet követően további igényérvényesítésnek nincs helye.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Mindezek alapján a KDNP támogatja a törvényjavaslatot; kérem, támogassák önök is. Köszönöm megtisztelő figyelmüket. *(Taps a kormánypártok soraiban.)*

ELNÖK: Köszönöm szépen, képviselő úr. Tisztelt Országgyűlés! Bejelentem, hogy a Jobbik képviselőcsoportja azt jelezte, hogy két felszólaló ismerteti a frakció álláspontját, Staudt Gábor és Gyüre Csaba képviselő urak. Elsőként megadom a szót Staudt Gábornak. Parancsoljon!

DR. STAUDT GÁBOR, a Jobbik képviselőcsoportja részéről: Köszönöm szépen. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Ház! Egy valóban fontos javaslat fekszik előttünk, és csatlakoznék annyiban az előttem szólókhoz, hogy itt az egyeztetések, hála istennek, megtörténtek több körön keresztül, szakértői körökben is. Tehát államtitkár úrnak szeretném jelezni, hogy ez mindenképpen egy követendő példa, és a jövőben, bár most a kódexekből kezdünk kifogyni, de a kisebb törvénymódosítások is, amelyek fontos témát érintenek, megérnek annyit, hogy egy hasonló egyeztetésre kerüljön sor. Főleg azért, mert látszott, hogy azok a javaslatok, amelyek elfogadhatóak voltak, amelyek valós problémákra vagy nem kezelt kérdésekre irányították rá a figyelmet, ezek beépítésre is tudtak kerülni sok esetben, és ehhez, jól tudjuk, hogy idő kell, a parlament előtt erre már nem mindig van lehetőség, amikor egy javaslat benyújtásra kerül.

Mi az első indítványokat, az első javaslatokat múlt nyár elején megtettük már a társadalmi egyeztetés fázisában. Azt azért el kell mondjam, hogy emlékeim szerint a társadalmi egyeztetésre azért egy relatíve szűkebb határidő volt, tehát mi is az utolsó pillanatban tudtuk összerakni ezt a javaslatot, de legalább annyit el lehet mondani, hogy már azokból a javaslatokból is egy-kettő beemelésre került. Például, hogy egy aprónak tűnő, de fontos dolgot elmondjak, hogy ha valaki ellen vádat emelnek, akkor most már az új tervezet szerint értesíteni kell az ügyészségnek erről azt a személyt, aki ellen ez megtörténik. Jelen pillanatban ez úgy történik, hogy a bíróságtól kap egy papírt, és sokszor a sajtóból tudja meg az illető, hogy mondjuk, ellene vádat emeltek egy komolyabb vagy kevésbé komoly ügyben. Azt kell mondjam, hogy ez sok esetben eléggé érdekes, nem-telen eseteket tudott produkálni, amikor valaki, mondjuk, egy újságírónak a telefonjából vagy érdeklődéséből tudta meg, hogy ellene milyen döntést hozott az ügyészség.

Azt is el kell mondjam, hogy ezek az egyeztetési körök, ahogy mondtam, politikai és szakértői szinten is folytak, és a benyújtása ennek a javaslatnak időre tevődött át, tehát ennyiben is megfogadta az ellenzé-

ki javaslatokat a minisztérium, és úgy illik és úgy jövőbe mutató, ha ezeket a pozitív előrelépéseket mindenképpen itt a parlament előtt jelezzük.

(10.50)

Általános problémákra a javaslat próbál választ találni, sok esetben biztató is ez az irány. Meglátjuk természetesen, hogy a jogalkalmazásban ez mit fog jelenteni. Nyilvánvalóan mindenre nem lehet kitérni, nagyon sok minden elhangzott itt előttem. Amit viszont szeretnék aláhúzni, az a hatályon kívül helyezési gyakorlatoknak az újragondolása, akár a fellebbezések bevezetése a hatályon kívül helyezések ügyében, akár a másodfokú bíróságoknak az arra való presszionálása, hogy folytassák le azokat az eljárásokat, amelyekről úgy gondolják, hogy elmaradtak. Sok esetben, és ez a Kúria beszámolójában is szerepelt néhány éve a polgári úgyszak tekintetében, aztán a büntetőnél is megjelent, amikor ezeket vizsgálták, hogy sok esetben a Kúria is tökéletesen látta, hogy az érdemi ítélet helyett születtek meg ezek a hatályon kívül helyezések, ami nyilván a jövőben változtatandó. A Kúriának kevesebb eszköze van erre, mint a jogalkotónak. Nagyon örülünk neki, ha ezt a régen, nagyon sokszor elmondott elvet végre a gyakorlatba is beülteti a jogalkotó az új törvényben.

Aztán egy-két pontot kiemelve: részben bekeült, hogy a sértett lakóhelye is illetékességi ok lehessen, ha az ügyész ott emel vádat. Azt még hiányoljuk, hogy magánvádló, pótmagánvádló esetén erre nem egyértelmű, hogy sor kerülhet-e, hogy ebben az esetben az ügyész jogköreihez értendő-e, tehát hogy megteheti-e a magánvádló, pótmagánvádló ebben az esetben mint sértett, hogy ott emel vádat, ahol ő lakik. Erre egy módosító javaslatot benyújtunk. Természetesen ezt máshogy is meg lehetne oldani, de mindenképpen fel szeretnénk hívni erre a figyelmet.

Egy másik észrevételünk, ami szerintem szintén fontos lehet, hogy a kétórás idézés az ügyvédek esetében elég rövid. Sok esetben természetesen megoldható, sok esetben még az egyéb eljárás alá vont személynek és az ügyvédnek is érdeke, ha meg tudja oldani, hogy ez megtörténjen, de ha ezt nem tudja megoldani, akkor itt a rendbíróság azért egy súlyos büntetés. Erre is egy módosító javaslatot fogunk benyújtani, hogy ez esetben maradjon el legalább a bírságolási lehetőség, ha a két órát nem tudják tartani, vagy majdhogynem csak helikopterrel lehet megoldani; most nem szeretnék politikát belevinni, hogy kik tudnak ebben az országban helikopterrel ide-oda menni. Még az ügyvédek sem tehetik meg, hogy a munkavégzésük során ezt megtegyék.

Szintén egy fontos pont lehet a 118., illetve a 271. §-ban, hogy mikor lehet egyrészt kényszerintézkedést végrehajtani, illetve akár egy előállítás megtenni, azon túl, hogy ha nagyon fontos, akkor nyilván bármikor. De hogy az alapesetet mikorra szűkítjük, az is egy nagyon fontos kérdés, hiszen ezzel gyakorta, még azt sem mondom, hogy visszaélnék, mert ha a törvényben az van, hogy mondjuk, egy tanúnál is egy lefoglalást meg lehet csinálni reggel 6-kor, akkor nem lehet azt mondani, hogy visszaélészerű, ha 6-ra kivonul a fél rendőrség vagy az ügyészség. De ha azt mondjuk, hogy ez reggel 8 órától legyen, és ami az előállításról illeti, ott reggel 6-tól 24 óráig lehet, ez

akár tanúk esetén is megeshet, ha nem jelentek meg, ezek azért alapesetnek túl tág időintervallumok, és ennek a szűkítését fogjuk javasolni, mert a hatóság ezt úgy értelmezi, hogy reggel 6-tól lehet menni különösebb indok nélkül. Ha van indok, akkor persze éjszaka is, az nem is probléma, nyilvánvalóan lehet erre magyarázat, de ne ez legyen a főszabály.

Számunkra nagyon fontos volt, és államtitkár úrtól a kapcsolódó törvények módosításánál az egyeztetéseken is kaptunk ígéretet arra, hogy bejöhessen a bűnügyi költségek kérdése. Azt vetettük fel többször, és korábban azt kaptuk meg, hogy majd ha ez a törvény bejön az Országgyűlés elé, akkor lehet erről beszélni mintegy csomagban. Nagyon fontos eset, hogy sok ügyben, amit a médiában láthatunk, vannak olyanok is, amelyek nem, amikor van is lefoglalható vagyona az elkövetőnek, mire odakerül az ügy, akár polgári, akár büntetőbíró megítéli a kártérítést, de nem marad semmi, hiszen az állam a bűnügyi költségekre elvisz mindent. Ez nagyon méltánytalan, ha egyébként több tízmillió forintos tételben lefoglaltak az elkövetőtől vagyonjavakat, vagyonelemeket. Az állam valahol köteles az állampolgárainak a megvédésére, hiszen az erőszak monopóliumát vindikálja magának. S ha ezután nem tudja megvédeni, akkor legalább azt tegye meg, hogy a bűnügyi költségek esetében vár a sorára, vagy az elkövetőtől húsz-harminc év alatt behajtja apránként, akár egy börtönkeresményből, vagy amilyen módon tudja. Ha meg nem tudja behajtani, akkor meg jobb, ha az állam viseli ennek a felelősségét, mint hogy az egyébként kimerült vagy a sértett hozzátartozóját elvesztő családtagok, akiknek megítélték a kártérítést. Nagyon nagy várakozással tekintünk arra, hogy ezt milyen módon lehet megoldani, de bármilyen módosítás a jelenlegi rendszerhez képest előremutat. Jelen pillanatban még akár miniszteri engedéllyel sem lehet a kielégítési sorrendtől eltérni.

Hozzáteszem, hogy költségvetési módosítókat is benyújtottunk évről évre arra vonatkozóan - ez egy kicsit minimális eltérést jelent, de ugyanebben a témában -, hogy nem lenne ördögtől való az sem, ha akár az Igazságügyi Minisztérium tervezné be, és szerintem ez jóváhagyásra is lelne a kormánynál, hogy ezentúl legyen egy olyan keret, s most nem beszélünk nagy pénzekről a magyar költségvetéshez képest, de határozzunk meg egy keretet, amely terhére kvázi be lehet nyújtani az igényeket, ha valaki semmilyen módon nem tudja a megítélt kártérítést behajtani, akár még ez a ranghelycseré sem segít, és egy bizonyos keretig el lehet bírálni, hogy melyek azok az igények, amelyek a legméltányosabbak és leginkább az állam szeretne ebben valamiféle kielégítést nyújtani. Nyilván ez első körben egy felülről zárt költségvetési sor lehetne. Bízunk benne, hogy egyszer ez is meg fog valósulni. Ez nagyon nagy segítséget jelentene azoknak, akik bűncselekményt szenvednek el, és semmiféle kártérítésre nem tarthatnak igényt.

Öröm az is, hogy a letartóztatás és a jelenlegi házi őrizet, a törvényben őrizetként szabályozott jogintézmény feltételei, a kényszerintézkedések feltételei úgy általában próbálnak taxatívabbak és kiszámíthatóbbak lenni. Ez egy jogállami igény. Itt nem szabad elfelejteni azt sem, ahogy az már szintén elhangzott, hogy a technika fejlődik, és egy nyomkö-

vető eszköz, egy GPS nyomkövető eszköz, ha valaki a saját lakásából, a saját kertjéből nem léphet ki, azért az egy jelentős kényszerintézkedés, jelentős módon meggátolhatja azt, hogy elhagyja ezt a területet, nyilván ellenőrizhető a nyomkövetés által. S ami nagyon fontos, hogy nem terheljük le a börtönök kapacitását, és nem az adófizetőknek kell naponta sok ezer forintot fizetni. Tehát azt kell mondjam, hogy ennek az előnyeit ki kell használni. Arról nem is beszélve, hogy a börtönszocializációt nem kell megkezdeni olyanoknak, akik lehet, hogy a végén nem is kerülnek börtönbe, viszont az egyéb büntetőjogi célok elérhetők. De aláhúznám itt a konstrukció költségvetési előnyeit is.

Örömteli volt, hogy a panaszjog részben visszajön azokban az esetekben, amikor a feljelentő nem a sértett, bár csak részlegesen. Nyilván a kis dolgoknak is örülni kell, mondhatnák önök, de ez azért így még nem teljes körű, főleg úgy, hogy sem kitétel nincs arra, hogy mondjuk, közszereplők, országgyűlési képviselők által tett feljelentéseket külön kellene kezelni. Egyébként ez nem lenne indokolt, ha minden feljelentőnek megadnánk a panaszjogot, de ha már nem adjuk meg teljeskörűen, akkor legalább azoknak, akik a közpénz felügyeletét kell hogy ellássák vagy a kormány működését kell hogy ellenőrizzék, a demokratikus intézményekbe ezért kerültek, vagy akár az önkormányzatokba ezért kerültek küldésre, a választópolgárok által megválasztásra, ők legalább megtehessek teljeskörűen, hogy panasszal élnek, hiszen a közpénznek egy országgyűlési képviselő vagy egy önkormányzati képviselő kiemelt óra, és a megbízását erre is kapja.

(11.00)

Az, hogy a feljelentés elutasítása ellen panasszal lehet élni, mondjuk, egy országgyűlési képviselőnek, ez nyilván előrelépés, de a régi, Fidesz által eltörölt rendszerhez képest, amikor ezt meg lehetett tenni szabadon, akár a nyomozás megszüntetése ellen is, ez még sajnos messze van tőle. Ráadásul úgy, hogy sok esetben azért a nyomozást elrendeli az ügyészség, csak hát nyakatekert indokokkal aztán mégis, akár évek nyomozása után, azt elutasítják. Ezekben az esetekben a panaszjog ugyanúgy nem fog élni, ahogy egy jó pár éve nem él. Jó lenne, ha ebben is visszatérne a régi szabályozás.

Aztán, ami szintén csak részben érinti ezt a törvényt, de a büntetőeljárásnak a menetét nagyon is, ez a tárgyalóügyészi függetlenség. Ezt is többször elmondtam jómagam is ebben az Országgyűlésben, de ezzel nem voltam egyedül, hogy az ügyészeknek nagyobb szabadságot kellene kapniuk abban az ügyben, amelyben eljárnak. Elbírálják, hogy kívánnak-e fellebbezni, nem kívánnak fellebbezni, súlyosbításért akarnak fellebbezni vagy adott esetben enyhítésért szeretnének fellebbezni; ilyen is volt, például a borosgazda ügyében, emlékezhetnek erre.

Nyilván a tárgyaló ügyész látja az ügy összes körülményét. A tárgyaló ügyész van ott, a tárgyaló ügyész lát bele az ügybe a legaprólékosabban. Ha ő meghozza a szakmai döntését, és azt felül tudja bírálni akármilyen szinten egy vezető ügyész, akkor tulajdonképpen nagyon könnyen beleszólhat akár a politika, akár megjelenhet a szakmai rá nem látás

szempontrendszer. Ez egyáltalán nem jó; főleg, ha az ügyészek javadalmazását is a bírókéhoz mérjük, akkor várjuk el ugyanazt a független munkát és ugyanazt a szakmai hozzáértést.

Arra nem lehet hivatkozni, hogy egy ügyész ne tudná megítélni, ha már kinevezték és gyakorlatilag a bíróval azonos javadalmazási körbe tartozik. Sőt, ha a jutalmakat nézzük, még meg is előzik a bírákat, sajnos, teszem hozzá, és itt nem az ügyészekről sajnálom a javadalmakat, hanem a bírákét keveslem, de ezt csak zárójelben jegyeztem meg. Nos, nekik meg kell tudni ítélni, és ne egy felettes ügyész döntse el, hogy akkor mi legyen az adott ügyben a döntés. Ugyanez igaz a vádemelésre vagy vád nem emelésére is; vagy, ha legalább eldönti, és ebben egyébként Bárándy Gergelyhez csatlakoznék, ő mondta, ha jól emlékszem, akkor legalább írásban legyen ennek nyoma. Én egyébként az ellen vagyok, hogy utasít-hassa, de ha már utasítja, akkor vállalja a felelősséget a kis stemplijével és aláírásával, hogy én voltam. És ha egyszer elszámoltatásra kerül sor, akkor lát-hassuk, hogy ki az, aki erre a parancsot adta.

Aztán annak is örülünk, hogy a sértetti jogok hangsúlyosabban jelennek meg. Való igaz, ezzel is egyetértek, hogy a sértett jogai és a sértett érdeke sok esetben megelőzheti az állam büntetőjogi igényét. Vannak olyan cselekmények, amelyek esetében, ha a sértett azt mondja, hogy köszönöm szépen, én megkaptam az anyagi és erkölcsi jóvátételt, én továbblépnék ezen, látom az elkövetőt, hogy ezt valóban megbánta, és ezt sértettként elfogadom, akkor vannak olyan esetek, amikor az államnak ehhez képest másodlagos a büntetőjogi igénye. Nyilván vannak olyanok, ahol nem, de azt látom, hogy a rendszerben sok esetben még benne van egy kicsit az államszocialista hozzáállása az ügyészeknek és az ügyészi rendszernek, hiába hagytuk magunk mögött most már lassan 30 éve a rendszerváltást; vagyis, az állam büntetőjogi igénye az első. Ha már a sértett sem akarja egy piti cselekménynél az elkövető megbüntetését, látja, hogy erkölcsileg, anyagilag helytállt, egyébként meg az egész ügy bagatell, és több energiát visz el, mint amennyi haszna van, az állam büntetőjogi igénye minimális, elvből vagy a statisztikákért, vagy nem tudom, miért, azt hiszem, a rossz beidegződés miatt, mást nem tudok itt gyakorlatilag elképzelni, ezek az ügyek akkor is végigmennek. Jó lenne, ha a mentalitásban az ügyészséget is egy kicsit az új, egy XXI. századi irányba tudnánk terelni. Azt kell mondjam, hogy ez a büntetőeljárás törvény talán ennek az eszköze lehet.

Én ennyit szerettem volna elmondani önöknek. Sok mindent ki lehetett volna még emelni, Gyüre Csaba képviselőtársam meg is fogja tenni, és természetesen várjuk még a törvénycsomagot, amit államtitkár úrék beígértek, illetve a módosító javaslatok vitáját nyilván folytatjuk a bizottság ülésén. Köszönöm szépen. *(Taps a Jobbik soraiban.)*

ELNÖK: Köszönöm szépen. Gyüre képviselő úr következik. Parancsoljon!

DR. GYÜRE CSABA, a Jobbik képviselőcsoportja részéről: Köszönöm szépen a szót, elnök úr. Tisztelt Országgyűlés! Tisztelt Képviselőtársaim! Tisztelt Államtitkár Úr! Már mindenki beszélt a társadalmi

egyeztetésről, illetve az ötpárti egyeztetésről. Ezzel kapcsolatban egy gondolatot még azért én is el szeretnék mondani. Nyilván hiányoltuk nagyon sokáig ezt. A kétharmados többség részéről, amíg a kétharmad megvolt, erőből keresztül lehetett vinni mindent, és elmaradtak az ötpárti egyeztetések. Sajnos, nagyon gyakran azt is láttuk, hogy akár a társadalmi egyeztetések is elmaradtak, vagy pedig álságosak voltak ezek az egyeztetések.

Erre a legalapvetőbb példa volt talán az Alaptörvény vitája, amikor mind társadalmi, mind ötpárti vita volt. Volt Alaptörvényt, illetve alkotmányt előkészítő eseti bizottság mindenki részvételével, minden parlamenti párt részvételével. El is készült egy koncepció. Majd amikor már ide bekerült, akkor az sutba lett dobva, és egy teljesen más, állítólag valakinek a laptopján készült jött be. Mindegy, régi történet, ezt nem mondanám még egyszer el, nagyon sokszor hallottuk. Tehát egy ilyenfajta álságos társadalmi egyeztetés történt.

Na most, ebben az esetben, hál' istennek, nem; komoly társadalmi egyeztetés volt, és valóban meg lettek kérdezve azok a szervezetek is, amelyeket a kormány saját magával szemben ellenzékinek tart. Ami fontos dolog, bár megjegyzem, hogy a büntetőeljárás nyilván olyan jogszabály, amiben nem érvényesülnek annyira a politikai szempontok, mint amennyire egy Alaptörvényben, egy alkotmányban. Tehát itt nem volt arra szükség, hogy nagy politikai viták legyenek. Bár arra emlékszem, hogy az előző ciklusban az illetékességgel kapcsolatban azért komoly viták merültek föl, hogy adott esetben a legfőbb ügyészek, illetve az OBH elnökének legyen-e joga áthelyezni máshová az ügyeket. Ez azért komoly vitákat váltott ki annak idején. Azt gondolom, most ez a büntetőeljárás kódex közel sem lehet ilyen politikai viták táptalaja. Éppen ezért azt gondolom, ezért is került sor ilyen széles körű szakmai vitára, mint ahogy ez történt.

Felmerült már és többen érintették azt, hogy szükség van-e az új büntetőeljárás kódexre. Én azt láttam, ahogy próbáltam utánaolvasni, hogy mi a véleménye erről a jogtudósoknak, hogy megoszlottak a vélemények. Volt, aki egyértelműen úgy foglalt állást, hogy igenis szükség van az új Be.-re, más azt mondja, hogy nincs szükség rá. Államtitkár úr részletesen kifejtette azt, hogy miért van szükség rá, hogy 89 törvény módosította, hogy alkotmánybírói határozatok módosították, hogy 1809 helyen változott meg a büntetőeljárás kódex, ami tulajdonképpen nem is olyan régi. Hiszen ha azt nézzük, hogy amit 1896-ban elsőként fogadtak el, 50 évig volt hatályban, ez nagyon szép idő, és valószínűleg ez jól megalkotott törvény volt, akkor azt mondjuk, hogy a jelenlegi nem volt jó törvény, ha ennyi módosítást ért meg.

Mondhatnánk, hogy akkor lecserélésre szorul, de nyilván azzal, hogy ilyen sok helyen lett módosítva, akkor már körvonalazódott a gyakorlati tapasztalatok alapján, hogy akár ez az 1809 helyen módosított büntetőeljárás kódex akár már jó is lehet, vagy közel lehet ahhoz, amit nagyon jónak tartunk. Nyilván jogpolitikai kérdés, hogy legyen-e új Be. vagy sem. Nyilvánvaló volt itt a jogalkotói szándék, hogy legyen új Be., ha már új Btk. van, új polgári perrendtartás van, új Ptk. van, akkor ebben is legyen új törvény. Ez elfogadható, és azt hiszem, mindazok a

számok, amiket itt említettünk, az 1809 módosítás, azt mondjuk, hogy igen, valóban indokolt lehet ennek az újnak a meghozatala.

Aztán, ha már 1809 helyen módosult a régi, akkor szükség van-e annak eldobására, elvetésére? Nyilván nincs szükség, hanem meg kell próbálni belőle megtartani azokat, amik jók voltak és elvetni azokat, amik nem voltak jók.

(11.10)

Ebből a szempontból akár jó is lehet, hogy a korábbi törvény ennyi helyen módosult, most pedig egységesen lesz meg. Látjuk, hogy az alapelvek nyilván egy büntetőeljárásban nagyon nem módosulhatnak, nem nagyon változhatnak meg. Kérdésként felmerült azonban, és főleg azok, akik tudományos szinten foglalkoznak a büntetőeljárással, kritizálták is az elkészült tervezetet ebből a szempontból, hogy több alapelv nem került be a büntetőeljárás törvénybe. Azonban ezeket az alapelveket az Alaptörvény egyértelműen megfogalmazza. Ilyenek a bírói függetlenség, a bírák kizárólagosan a törvénynek való alávetettsége, a tárgyalás közvetlensége, nyilvánossága, a szóbeliség elve, a jogorvoslathoz való jog. Ezek tehát olyan alapvető jogok, amelyek az Alaptörvényben szerepelnek, és valóban teljesen felesleges lenne, hogy újra megjelenjenek és ismétlésre kerüljenek. Egyébként pedig a többi alapelv, amely nincs benne az Alaptörvényben, de szükséges, megfogalmazásra kerül részben a preambulumban, részben pedig aztán az első részben. Ezekben nyilván nagy változtatás nincs.

Az igazság megállapításának igénye egyértelműen szerepel már a preambulumban is, de erre ráerősít a törvény, a 11. § is kiemelten kezeli az igazság megállapításának igényét. Az, hogy mit írunk le és ebből mi fog majd érvényesülni a tapasztalatban, nyilván teljesen más dolog. Amikor az emberek arról beszélnek, hogy adott esetben nem igazságszolgáltatás, hanem jogszolgáltatás zajlik, nyilván kétségesse válik az érvényesülése. Bár tény, hogy a törvény megpróbálja majd a részletszabályok során erősíteni azt, hogy az igazságszolgáltatási elemek is jobban tudjanak érvényesülni, a bírónak meglegyen a nagyobb függetlensége. Talán a kevesebb munkája is ezt szolgálja, hiszen nincsenek nyomozati feladatai, hanem kizárólagosan azt ütközteti, amit a vád és a védelem mond, csak azokat a bizonyítékokat értékeli. Értékes munkaideje szabadul fel tehát, mert neki nem kell foglalkoznia azzal, hogy a nyomozásban részt vegyen, ebben gondolkodjon, találjon ki, és ezért ilyen miatt nem is fogják majd hatályon kívül helyezni az ítéletét, mert nem helyezhetik hatályon kívül, emiatt nem kerülhet hozzá vissza az ügy.

A Jobbik számára nagyon fontos, hogy mi, jobbikosok mindig is azt mondtuk, egyértelműen leszögeztük, mióta itt vagyunk a parlamentben, hogy a rend pártja vagyunk. A rend pártja azt is sugallja és sugalltuk mindig is, hogy a bűnözőkkel szemben a kemény kéz politikájának vagyunk hívei. Nagyon fontos volt az, hogy ne hassák át olyan liberális elvek majd az új büntetőeljárás törvényt, amelyek alapján azt mondjuk, hogy az egyensúly eltolódik, és a jogok inkább védik majd a büntetőeljárás során a terhelt, az elkövető jogait, szemben azzal, hogy az igazság

kiderüljön. Tehát ez egy nagyon fontos szempont, illetve nyilván a társadalom legalapvetőbb érdeke pedig az, hogy aki bűncselekményt követett el, az lehetőleg a leghatékonyabban, leggyorsabban a méltó büntetését megkapja. Tehát féltünk attól, nehogy elmenjünk egy ilyen irányba, de azt látjuk, hogy nincs ilyen irányba való eltérés, és ez mindenképpen üdvözlendő.

Hogy kiragadjak egy példát, amely, azt hiszem, mindenki számára döbbenetes, a norvégiai Breivik-ügyet említem, amely egyben a norvég büntetőeljárás csődje is, azt gondolom. Egy olyan személy, aki 77 ember meggyilkolásáért felelős, 21 év börtönbüntetéssel fogja megúszni. Az, hogy milyen körülmények között, már teljesen más kérdés, mert az nem a büntetőeljárásra tartozik. De egy félmondattal még megjegyezném, hogy - legalábbis médiaértesülések szerint - Breivik azért indított volna éhségstrájkot, mert nem a legújabb és a legmodernebb PlayStation állt rendelkezésére benn a büntetés-végrehajtás falai között. Azért mondtam ezt a példát, nehogy átéssünk a ló túlsó oldalára, és olyanfajta büntetőpolitikát valósítsunk meg, amelynek során nagyobb jogok kerülnek a bűnözők oldalára. Nagyon bízunk benne, és ezt is a gyakorlat fogja majd igazolni, hogy megmarad annak a lehetősége, hogy megfelelő időn belül a méltó büntetésüket megkapják azok, akik bűncselekményeket követtek el.

Érdekes a szerkezetváltozás, amely megfigyelhető az új büntető eljárásjogi törvényjavaslatban. Azt látjuk, hogy a polgári perrendtartás és most a büntetőeljárás is két szakaszra fog oszlani, és ugyanez jellemző a nyomozati eljárásra is. Már a nyomozati eljárásban is meglesz a bizonyítékok összegyűjtése, majd amikor megvan a gyanúsított személye, akkor ott is másfajta jellegű eljárás fog zajlani. Ugyanígy a bírói szakaszban is meglesz ez a kettősség, lesz a tárgyalás előkészítési szakasza és majd lesz tulajdonképpen a további tárgyalási szakasza. Az első részben nagyon fontos, hogy felépül az előre látható szerkezete a büntetőeljárásnak, amikor a bizonyítási eljárások ismertetésre kerülnek, hogy ki milyen bizonyítási eljárást szeretne.

Ha már a polgári perrendtartással párhuzamot vontam - és erről Bárándy képviselőtársam is beszélt ugyancsak párhuzamot vonva -, nagyon fontos, hogy ne kövessük el azt a hibát, ami a mi álláspontunk szerint a polgári perrendtartásnál elkövetődött. Ott ugyanis az első szakaszban lezajlik annak a lehetősége, hogy újabb bizonyítékokkal jöjjön elő bármelyik fél. Hiszen tudhatjuk, hogy nemcsak a büntetőeljárás, de a polgári eljárás során is bármikor felmerülhet az eljárás szakaszában egy-egy olyan új bizonyíték, amelyet, mondjuk, majd egy tanú fog a második szakaszban elmondani, és már nem lehet adott esetben azért bizonyítási eljárást felvenni, mert az első szakaszban erre vonatkozóan nem volt indítvány. Nyilván olyan tényre, amit nem ismerünk még, nem lehet indítványt tenni. Viszont helyes az, amikor ez a törvény már azt mondja, hogy a másodfokú eljárásban olyan új bizonyítékokra nem hivatkozhat, amelyről már tudomást szerzett bármelyik fél az elsőfokú eljárás szakaszában, csak olyan esetben, ha nem szerzett róla tudomást az elsőfokú ítélet meghozataláig. *(Az elnök a csengő megkocogtatásával jelzi az időkeret leteltét.)*

Úgy látom, az időm lejárt, úgyhogy köszönöm szépen a figyelmet. *(Taps a Jobbik padsoraiból.)*

ELNÖK: Nagyon szépen köszönöm. Tisztelt Országgyűlés! Most az LMP véleményét hallhatjuk meg. Vezérszónoka Szél Bernadett frakcióvezető asszony. Parancsoljon!

DR. SZÉL BERNADETT, az LMP képviselőcsoportja részéről: Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Országgyűlés! Március 8-a, nőnap van, a nők iránti tisztelet és megbecsülés kifejezésének napja a mai nap.

Ezen a napon különösen fontosnak tartom, hogy vezérszónoki felszólalásomban elsősorban a családon belüli, illetve kapcsolati erőszak kirívóan súlyos társadalmi problémájára fókuszáljak ezen előterjesztés keretein belül, amelynek megelőzésében, csökkentésében, hosszú távú kezelésében végső soron teljes mértékben elkerülhetetlen a büntetőjogi, büntető eljárásjogi beavatkozás, hiszen a bántalmazó helyzet azonnali vagy a lehető legrövidebb időn belüli megszüntetésére a büntetőjog, illetve a büntető jellegű intézkedések alkalmasak leginkább.

A héten a nyolcadik születésnapját ünnepli a Lehet Más a Politika, a mi vezérfonalunk az, hogy kiemelt figyelmet kell fordítanunk azokra a társadalmi csoportokra, amelyeknek az érdekérvényesítő képessége gyengébb. A demokrácia egyik legfontosabb fokmérője ugyanis éppen az, hogy a köz hogyan viszonyul a gyengébb érdekérvényesítő képességgel rendelkező társadalmi csoportokhoz.

A mai nap, a nőnap arról szól, hogy ennek jegyében felhívjuk a figyelmet a nőknél a társadalomban viselt óriási szerepére, ugyanakkor kiszolgáltatottságára és védtelenségére; arra, hogy hiába biztosít az állam számunkra jogegyenlőséget, ha ez továbbra sem jelenti az esélyek egyenlőségét, illetve védelmet az erőszak minden formájával szemben. A nőnap az Országház falai között tehát legyen sok ezer segélykiáltásnak a kihangosítása, hogy emeljük fel a szavunkat a nők elleni erőszakkal szemben, a családon belüli erőszakkal, a munkahelyi szexuális zaklatással és a nők elleni erőszak minden egyéb megnyilvánulásával szemben, azoknak az áldozatoknak az érdekében, akiket a jog még mindig nem véd kellően.

Nézzük meg, mit hoz az új büntetőeljárási kódex e tekintetben! A javaslat a távollátás jogintézményének jellegén érdemben nem változtat. Bár fontos változás, hogy a távollátás már nem csupán a sértett vonatkozásában rendelhető el, hanem olyan személy tekintetében is, akitől történő távollátás alkalmas lehet a kényszerintézkedéssel elérni kívánt cél biztosítására.

Úgy tűnik tehát, hogy a távollátás intézményét annak az általános célnak az érdekében terjesztenék ki, hogy a letartóztatások számát az európai trendeknek megfelelően csökkentsék, és azt valóban csak a legszükségesebb esetekre korlátozzák.

(11.20)

Ez részünkről rendben van, bár egy kicsit meglepődünk, hogy a kormány ezt javasolja, hiszen az elmúlt hét évben nem igazán ebből a szemszögből ismertük meg önöket.

Nyilván ezzel a trendváltozással lehet összefüggésben leginkább az is, hogy a távollátás lehetséges alapidőtartama 4 hónapra hosszabbodik, és még egyszer ez 4 hónappal meghosszabbítható. Ezt is támogatjuk, illetve természetesen azt is, hogy az új kódex általában véve áramvonalasítja a távollátás szabályait, illetve összehangolja a kapcsolódó jogintézményekkel.

Szintén pozitívum, hogy a javaslat kifejezetten kimondja, hogy a távollátás elrendeléséről és megszüntetéséről vagy megszüntetéséről tájékoztatni kell a sértettet. Az is pozitívum, hogy amennyiben a büntetőeljárási távollátás törvényi feltételei nem állnak fenn, akkor a bíróságnak tájékoztatnia kell a sértettet a polgári jogi távollátás kérelmezésének lehetőségéről, sőt a sértett beleegyezésével ő maga is léphet ebbe az irányba.

Elvi síkon jónak tartjuk, hogy óvadék megállapítására lehetőség van távollátás esetén, de az óvadékkal ugyanaz lehet a probléma, mint a pénzbírságokkal: sokszor előfordul, hogy azt tulajdonképpen az áldozat fizeti ki vagy veszíti el, ha az elkövető megszegi a távollátást. Szükségesnek tartanánk ezért, hogy a bíróságnak meg kelljen vizsgálnia, hogy a terhelt nem von-e el anyagi javakat az óvadék kifizetésével a sértettől vagy a sértett valamely hozzátartozójától, és ha igen, akkor viszont ne lehessen óvadékokat megállapítani.

A fenti pozitívumok ellenére azért számos tekintetben továbbra is hiányosnak tartjuk a távollátás büntetőeljárási szabályait. A teljesség igénye nélkül néhányra fel szeretném hívni a figyelmüket.

Egyrészt a bántalmazottat a bántalmazók gyakran a közös gyermekre vagy más rokonaikra irányuló fenyegetéssel tartják sakkban. Ez egy szomorú tény. Világossá kell tenni, hogy ezekben az esetekben is jár a védelem a távollátás formájában, mert ez most jelenlegi állapotában nem következik a kódex szövegéből.

A másik, amit ki szeretnék emelni, hogy mi úgy látjuk, nincsen megfelelő jogi érv arra, hogy az eljárás bíróság előtt folyó szakasza során a sértett a távollátás-kezdemenyezési jogával már nem élhet. A bántalmazók ugyanis sokszor akkor kezdik fokozni a nyomást meg a fenyegetést, amikor azt látják, hogy nem úszhatják meg az ügyet. Ha lehet elég ok a vádemelés előtt, akkor a szabadlábban védekező terhelt esetén ugyanez az ok fokozottan is megjelenhet a bírósági eljárás ideje alatt is.

Ha olvassuk az előterjesztést, akkor úgy látjuk, hogy a kényszergyógykezelés helyett a szöveg szerint távollátást is lehet majd elrendelni, holott az előzetes kényszergyógykezelésre okot adó körülmények jogi értelemben teljesen mások, mint a távollátásra okot adó körülmények. Ennek a két dolognak nincsen köze egymáshoz, kivéve persze, ha a bántalmazást valamiféle amúgy gyógyíthatatlan betegségnek tekintik, amúgy tévesen. Egy ilyen szabály beillesztése a kódexbe, úgy látjuk, hogy csak azt a tévhitet erősítené. Valakinek vagy van szüksége arra, hogy kezeljék, vagy nincs. Ugyanakkor az viszont nyilvánvaló, hogy senkinek sincs joga mást bántalmazni, még akkor sem, ha amúgy pszichiátriai kezelést igénylő betegsége van.

A távollátásnak, illetve a távollátás magatartási szabályainak a megszegése esetén a mi álláspon-

tunk szerint ne lehessen rendbírságot alkalmazni, mint ahogy már említettem, óvadékot sem, ha elvesztése gyakorlatilag a sértett vesztesége lenne, mert elvonja például a gyermektartás fedezetét.

A javaslat indoklásában a rendbírságra vonatkozóan a jól ismert fokozatosságra törekvés szerepel a távoltartás tekintetében is. Tudomásunk szerint számtalan alkalommal jelezte már a szakma, hogy ez nem megfelelő, nem hatékony és nem szakszerű. A távoltartást megszegő, párkapcsolati erőszakot elkövetők kifejezetten veszélyes emberek. Ha Magyarországon megfelelő mennyiségű távoltartást adnánk ki, akkor konkrétan is bizonyítani lehetne, így azonban csak a zaklatást elkövető bántalmazó, volt partnerek cselekményeiből kimutatható, hogy közülük kerülnek ki azok, akik a leginkább hajlamosabbak eljutni akár az emberölésig is, akár a volt partnerük, akár a gyermekük megöléséig van szó. Az a bántalmazó, aki nem riad vissza egy ellene kiadott távoltartás megszegésétől, még akkor sem, ha tudja, hogy ezzel különböző szankciókat vonhat magára, nyilvánvalóan jóval veszélyesebb, mint az, aki tisztességgel tartja a rá kirótt távoltartási normákat.

Nemzetközi jogalkotói, jogalkalmazói és áldozati, sértetti tapasztalat egybehangzóan, hogy az egyetlen, az áldozatok biztonságát elősegítő eljárás a távoltartást megszegő bántalmazókkal szemben az elzárásuk. A fokozatossági elv általában indokolt ugyan a büntetőeljárásban, azonban nem mehet az áldozatok biztonságának a rovására azáltal, hogy a zaklató és a jogkövetkezményekkel nyilvánvalóan nem törődő bántalmazó valós veszélyességét figyelmen kívül hagyják.

Tisztelt Országgyűlés! Az LMP megalakulása óta hangsúlyozza, hogy az állam büntetőpolitikája soha nem lehet egyoldalú. Az elkövetők felkutatása, megbüntetése mellett az államnak legalább ekkora figyelmet kell fordítania az áldozatokra is. Ennek tükrében az új kódex előremutató abban a tekintetben, hogy a sértetti érdekek fokozottabb védelmére törekszik. Kifejezetten üdvözlendő például, hogy uniós jogi kötelezettségeinkkel összhangban végre a lelki sérelmet szenvedettek is számíthatnak majd sértetti jogokra. Ezt egy fontos előrelépésnek tartjuk.

Szintén fontos, hogy a javaslatban megjelenik az érdekérvényesítési korlátaikra figyelemmel hátrányban lévő esélyeinek a kiegyenlítése is. Az úgynevezett különleges bánásmód biztosításával kapcsolatban azonban több tekintetben is hiányérzetünk van. Ezek szeretném most önöknek bemutatni.

Egyrészt: a törvényjavaslat szerint például a különleges bánásmódot mind a sértett személyes jellemzői, mind pedig az eljárás tárgyát képező cselekmény jellege és körülményei megalapozhatják. Csakhogy itt a személyes jellemzők közül a törvényjavaslat csak az életkort, valamint az érintett személy szellemi, fizikai és egészségi állapotát emeli ki, és figyelmen kívül hagyja az uniós jogból már ismert további személyes jellemzők felsorolását, amely magában foglalja a nemet, a nemi identitást vagy annak kifejezését, a fajt, az etnikumot, a vallást, a szexuális irányultságot, a kommunikációs nehézséget, az állampolgárságot és a tartózkodásra való jogosultságot. Ugyanígy hiányos álláspontunk szerint a cselekmény jellege alapján biztosított többletvédelem. Fájóan hiányzik innen az uniós jog alapján szintén

előírt hozzátartozók közötti erőszak vagy a gyűlölet-bűncselekmények köre.

A javaslat szerint a különleges bánásmódot megállapító igénylő személy a különleges bánásmód megállapítását, illetve a különleges bánásmód körébe tartozó egyes intézkedéseket visszautasíthatja. Tekintettel arra, hogy a különleges bánásmódot igénylő személyek igényérvényesítő képessége kifejezetten alacsony, különösen nagy a veszélye annak, hogy megfelelő tájékoztatás hiányában, esetleg a hatóságok nyomására utasítják vissza a különleges bánásmód megállapítását vagy az egyes különleges intézkedéseket. Tehát azt láttuk, hogy a társadalmi egyeztetésre bocsátott tervezetben a jogsérelmek elkerülése érdekében még előírták azt, hogy az eljárás ügyirataiból egyértelműen ki kell derülnie annak, hogy a visszautasítás megfelelő tájékoztatást és figyelmeztetést követően történt, ezt a mostani javaslatban már nem látjuk, tehát valahol időközben ez kikerült a javaslatból, pedig álláspontunk szerint ezt éppen erősíteni kellett volna, tehát jó volt ez úgy, ahogy a társadalmi egyeztetésre bocsátott verzióban szerepelt. Jogvédők tapasztata ugyanis éppen az, hogy a büntetőeljárás résztvevői számára nyújtott tájékoztatás és figyelmeztetés sokszor elnagyolt, nehezen érthető, nem több pusztá formalitásnál. Álláspontunk szerint indokolt lenne ezért a kioktatás és figyelmeztetés audiovizuális rögzítése pontosan annak érdekében, hogy azok megfelelése később is ellenőrizhető legyen.

Ami a gyűlölet-bűncselekményeket illeti: szakmai jelzések szerint az egyik legnagyobb probléma az úgynevezett alulminősítés, vagyis amikor nem a megfelelő tényállás, hanem annál enyhébb megítélésű bűncselekmény miatt folyik az eljárás, például közösség tagjai elleni erőszak helyett garázdaság, becsületsértés vagy éppen könnyű testi sértés miatt. A helytelen minősítés korrekcióját megakadályozza, hogy a hatályos joggyakorlat szerint a sértett a nyomozás során a bűncselekmény nyomozó hatóság általi jogi minősítése kapcsán nem élhet jogorvoslati, sőt a mulasztással szembeni panasztétel eltörlése miatt a jogorvoslati lehetőségek köre tovább szűkül.

A nyomozás során alkalmazott helytelen jogi minősítés következménye lehet például gyűlölet-bűncselekmények esetén, hogy a nyomozó hatóság a tényállási elemnek minősülő motiváció megállapításához és bizonyításához szükséges nyomozati lépéseket egyszerűen nem teszi meg, továbbá nem érvényesülnek a speciális hatásköri szabályok sem, ezért csökken a szakszerű nyomozás lehetősége. Hiába tesz a sértett indítványt a cselekmény helyes minősítésére, a sértetti indítványok elbírálására sem a hatályos Be., sem a törvényjavaslat semmilyen kötelezettséget nem állapít meg. Mi úgy látjuk, hogy ezen mindenképpen változtatni szükséges.

Tisztelt Képviselőtársaim! Az érdekérvényesítési korlátaikra figyelemmel hátrányban lévő esélyeinek kiegyenlítése után engedjék meg, hogy mindannyiunk és az egész társadalom szemüvegén keresztül is értékeljem ezt az új büntetőeljárás törvényjavaslatot.

Mindenekelőtt azt szeretném hangsúlyozni, hogy nagyon nem tartjuk helyes és jó iránynak a javaslat azon elemeit, amelyek a büntetőeljárás társadalmi beágyazottsága ellen hatnak. Hogy konkrétan ez, két példát szeretnék kiemelni.

Az egyik az, hogy a törvényjavaslat a hatályos joggal ellentétben nem biztosítja a civil szervezetek számára, hogy részt vegyenek azon eljárásokban, amelyekben sértettnek egyének pontosan meg nem határozható, nagyobb létszámú csoportja tekintendő. Ez egy nagyon súlyos visszalépés.

(11.30)

A javaslat indokolásában felvetett dogmatikai érv, hogy - idézem - „konkrét sértett hiányában sértetti képviselőről sem lehet szó”, tehát ez van az indokolásban, ez azonban nem zárja ki azt, hogy a közhasznú civil szervezetek részvétele az eljárásban más módszerrel meg tudjon valósulni. Ilyen például, hogy nem sértetti képviselőként, hanem mondjuk, sértettként legyen biztosítva. Ezt a megoldást javasolta egyébként az Igazságügyi Minisztérium által fölkért szakértők által készített előkészítő munkanyag is. Azt olvashatjuk benne, hogy „Az ismeretlen sértettek esetén ezért megfontolandó, hogy a közhasznú szervezetet a büntetőeljárás törvény, a Ket. megoldásához hasonlóan, közvetlenül sértetti jogállással, vagy a Be. 55. § (2) bekezdéséhez hasonlóan a sértetti jogok gyakorlásának lehetőségével ruházza fel.” Tehát ez szerepelt még a szakértői anyagban.

Az LMP az érintett civil szervezetek javaslatával teljes összhangban elfogadhatatlannak tartja azt, hogy dogmatikai megfontolások alapján a civil szervezetek jogosultságai végső soron csökkenjenek, holott világosan látjuk, és a szakértői anyagból is kiderül, hogy lehetőség lenne olyan dogmatikailag is elfogadható megoldásra, amely a hatályos jog nyújtotta lehetőségeket nem korlátozza. Ezt kérjük helyreállítani a mostani javaslatban.

A másik, amit ki szeretnék emelni, az, hogy szintén nagyon komoly aggályunk van az ülnökbíráskodás leépítésével kapcsolatban. A javaslat alapján a fiatalkorúakkal szembeni eljárásra és a katonai büntetőeljárásra szűkülne az ülnökösködés. Jelenleg első fokon a súlyosabb, 8 évet meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekményeknél járásbíráson, törvényszéken pedig minden elsőfokú tanácsban van ülnök. Ez az összes büntetőügy szám szerint ugyan kisebb, de jelentőségében fontosabb része. Mind a kormányra, mind az igazságszolgáltatásra nézve szerintünk kínos, hogy az Alaptörvény által előírt, amúgy az ítélezés társadalmi kontrolljában kifejezetten hasznos laikus ítélezési részvételt annyival akarja elintézni ez a mostani szövegtervezet, hogy az ügyek nagyobb részében ezt gyakorlatilag megszünteti.

Ez tipikusan az a kérdés, tisztelt kormánypárti képviselőtársaim, ahol a büntetőeljárás törvény jogtudományi előkészítéséből ki kellett volna lépni, és rendes társadalmi konzultációt kellett volna folytatni az ülnökbíráskodás reformjáról. Mert álláspontunk szerint nem megszüntetni kellene ezt az intézményt, hanem sokkal inkább életet kellene bele leheli. Az ülnöki részvétel nagyon hasznos eszköz lenne például a helyi társadalom bevonására a bíráskodás ellenőrzésébe, ha a helybelieket valóban be tudná vonni, pályáztatás alá vonni, illetve a bíró és az ülnök felelőssége a jelenleginél jobban elválna. Tehát összességében mi úgy látjuk, hogy itt sokkal

inkább egy reformra van szükség, de az ülnökbíráskodás kormány által javasolt módon való megszüntetését mi kifejezetten károsnak tartjuk és semmilyen formában nem tudjuk támogatni.

Tisztelt Ház! A Lehet Más a Politika identitásának egy alapvető pillére az antikorrupció. A széthordott és szétlopott Magyarország elmúlt 27 évere szomorúan visszatekintve, a jövő nemzedékek érdekében az egyedüli járható út, ha a büntetőeljárás kódex is kiemelten szem előtt tartja az antikorrupciót; ha nem sikkadhatnak el bizonyos ügyek; ha az ügynevezett elszámoltatás minden levitézlett politikai szereplő esetében nemcsak az aktuális ellenfél választási programjának a hangzatos része, hanem a kőkemény valóság, ami meg tud valósulni a mindennapjainkban.

Hiszen a váderedményesség számai ugyan valóban kedvezőek: 2015-ben 97,3 százalék, 2014-ben 96,6 százalék, azelőtt is 96,4 százalék, '12-ben 95,9 százalék, de azért nézzünk a számok mögé egy pillanatra. Tipikusan a korrupciós ügyek ezen kívül maradtak, és nemcsak a látencia magas e körben, hanem az ügyészégi inaktivitás is. Egyszerűen az ügyek nem jutnak el a vádemelésig, illetve sokszor nyomozati szakaszba sem jutnak az eljárások. Innen ellenzékéből erről nagyon-nagyon sokat tudnék mesélni. Az elmúlt években az LMP számtalan feljelentése látta kárát ennek a virsajtának.

Ott, ahol az illetéktelen előnyszerzés normává szilárdulhat, a polgárok pedig teljesen okkal gondolhatják, hogy semmi sem az, aminek látszik. Évente a központi költségvetés tetemes hányada folyik el korrupciós csatornákon. Az elmúlt több mint negyedszázadban az államadósság két és félszeresének megfelelő összeg csorgott ki offshore-cégekhez. A be nem fizetett adók, a közösségi beruházásokra rakódó korrupciós felárak valóban fájoan hiányoznak a fejlesztési forrásokból, az oktatásból, az egészségügyből, a bérekből, a leépülő rendszertől vagy éppen természetvédelmi szerzetrendszerből.

Egy olyan országban, ahol 27 éve semmilyen valódi felelősség megállapítása gyakorlatilag nem történt meg, abban a rendszerben valami rosszul működik. És ennek a büntetőeljárás törvény is ellenszere kellene hogy legyen. Tehát erről itt és most beszélni kell. Azért beszélek én is most erről, mert ez a törvény alkalmas lenne arra, hogy ezen a szomorú helyzeten változtasson.

Mi az elmúlt években számtalan antikorrupciós javaslatot tettünk le az asztalra, például arra vonatkozólag, hogy korrupciós esetekben, de ugyanúgy környezeti rombolás esetén az elutasított ügyekben legyen tágabb körben lehetőség panaszra, ne csak a sértettnek, ami mondjuk, ezeknél a bűncselekmény-nél egyébként tipikusan nincs is. Alapvető fontosságú lenne, hogy a korrupciós cselekmények esetén, a közpénzekkel vagy a nemzeti vagyonnal való gazdálkodással összefüggő jogsértések esetén, illetve az életet, a testi épséget vagy éppen a természeti elemeket sértő vagy veszélyeztető cselekmények vagy mulasztások esetén legyenek megfelelő anyagi és eljárásjogi eszközök az állampolgárok kezében. Mi ezeket az eszközöket hiányoljuk a mostani kódexből.

Ebben a tekintetben szűk körben tartalmaz ugyan pozitív változást a javaslat, annyit látunk, hogy visszaállna a feljelentőnek a feljelentés elutasí-

tásával szembeni általános panaszjoga. A mi álláspontunk szerint ugyanakkor nemcsak a feljelentés elutasításával, hanem a nyomozás megszüntetésével és felfüggesztésével szemben is indokolt lenne panaszjogot biztosítani. Tehát mi ezt hiányoljuk és ezt szeretnénk ebben a szövegben látni.

Túlmutat a mostani vitán, de a szovjet típusú mereven hierarchisztikus ügyészi szervezetrendszerre tekintettel több mint indokolt lenne végre egyfajta nyomozóbírói intézmény létrehozása is, akik a bírói szervezet keretei között tevékenykedő olyan bírák lennének, akik az ügyészségi vezetők vagy érdekkörükbe tartozó személyek, szervezetek által elkövetett bűncselekmények és más jogsértések tekintetében a legfontosabb ügyészi feladatokat látják el, köztük például a nyomozást és a vádképviseletet is.

Szintén nem tisztán büntető eljárásjogi javaslat, de az előbb elmondottak tükrében álláspontunk szerint szükséges lenne a média- és sajtótermékek watchdog funkciójának erősítése érdekében az ügyészség közérdekvédelmi feladatainak bővítése is, azaz, hogy az ügyészség a médiaszolgáltatók és a sajtótermékek oknyomozó riportjaiban feltárt cselekmények és mulasztások bizonyíthatóságát vizsgálják meg hivatalból, és ezek eredményéről a nyilvánosságot tájékoztatásuk rendszeresen. Azt gondoljuk, hogy ez a XXI. században alap lenne.

Az LMP a korrupciós cselekmények esetén nagyobb büntetőeljárású nyilvánosságot is szükségesnek tartana, egyszerűen látszódná, hogy történik valami, vagy éppen, ha nem történik semmi, akkor annak kellene látszódnia. Bővüljön a közérdekből nyilvános bűnügyi személyes adatok köre, ne csak statisztikai célú nyilvánosság legyen, hanem érdemi nyilvánosságot követelünk ebben a kérdésben is.

Tisztelt Képviselőtársaim! A büntetőeljárású kódex kiemelt jelentőségű a jogrendszerben nemcsak az érintett jogász hivatásrendek, hanem minden egyes állampolgár számára is. Alapvető társadalmi igény az eljárások időszerű befejezése, valamint a büntető igazságszolgáltatás hatékony működése. A társadalomnak teljesen jogos elvárása az, hogy a bűncselekmények elkövetőit kivétel nélkül, minél kevesebb társadalmi ráfordítás mellett, tisztességes eljárásban vonják felelősségre. Legalább ilyen fontos ugyanakkor, hogy az állam valóban minden eddiginél jobban kifejezze: a sérelmet szenvedett fél mellett áll.

Társadalmi támogatottság ugyanis csak mindkét szempont együttes teljesülése esetén lesz a kódex mögött, ha a kapcsolati erőszak áldozatától a gyűlölet-bűncselekmény elszenvedőjén át, a korrupcióba belefásult állampolgárral bezárólag mindenki úgy érezheti végre, hogy ez nem egy következmények nélküli ország. Mi ebben az irányban tartjuk szükségesnek a kódex módosítását.

Köszönöm a megtisztelő figyelmüket. *(Taps az MSZP soraiban.)*

ELNÖK: Köszönöm szépen, képviselő asszony. Tisztelt Országgyűlés! A vezérszónoki felszólalások végére értünk. Független képviselő nem tartózkodik a teremben.

Most a nemzetiségeket képviselő bizottság által felkért nemzetiségi szószóló felszólalása következik. Megadom tehát a szót Alexov Lyubomir szerb nemzetiségi szószólónak. Szószóló úr, parancsoljon!

ALEXOV LYUBOMIR nemzetiségi szószóló: Köszönöm a szót, elnök úr. Poštovani predsedniče! Poštovana Skupštino! U vezi predloga zakona T/13972 o krivičnom procesnom pravu u kontekstu odredbi koje se odnose na prava narodnosti, zelim da trazim rec, vezano za pravo na upotrebu jezika narodnosti odnosno vezano za planirane propise uslovnog prenosjenja podataka koji ce se uvesti u skladu sa novim zakonom o krivičnom procesnom pravu. - És akkor szokás szerint folytatom magyarul.

Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Országgyűlés! A büntetőeljárásról szóló T/13972. törvényjavaslat kapcsán a nemzetiségi jogokat érintő rendelkezésekről, azaz a nemzetiségi nyelvhasználat és az új büntető eljárásjogi törvénnyel bevezetésre kerülő feltételes adatközlés tervezett szabályait illetően kívánnék szólni.

(11.40)

Az anyanyelv a nemzetiségi hovatartozás legfőbb ismertetőjegye, az identitás, az önazonosság alapvető eleme. Hazánk már 1999-ben ratifikálta a regionális vagy kisebbségi nyelvek európai chartáját, amely egy egyedülálló megállapodás azok között az államok között, amelyek elkötelezték magukat a nyelvi sokszínűsége épülő jövő mellett. A charta ratifikálásával először a német, horvát, román, szerb, szlovén, szlovák, majd a roma, cigány, román, illetve a beás nemzetiséghez tartozók nyelvvel kapcsolatban van vállalt kötelezettsége Magyarországnak. Ugyanakkor a szintén az ország területén élő nemzetiségek, mint a bolgárok, görögök, lengyelek, örmények, ruszinok, ukránok esetében a nyelvi jogok a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény alapján garantáltak.

A nemzetiségi nyelv hanyatlása megállítható, sőt vissza is fordítható ott, ahol a fiatal generációk azoknak a nyelveknek a használatát tanulják, amelyeket hagyományosan beszélnek családban, illetve a régióban. A nemzetiségi anyanyelvhasználat, a nyelvi jogok gyakorlati alkalmazása kétségtelenül a nyelvvesztés folyamatának lassítását eredményezi. A charta egyik alapelve, hogy a nemzetiségi nyelvet nem szabad kizárólag a magánszférára korlátozni, hanem a közéleti nyelvhasználatot is ösztönözni szükséges. Ennek az alapelvnek a jegyében már számos jogszabályi rendelkezés született hazánkban.

Az Alaptörvény és a nemzetiségek jogairól szóló törvény biztosítja, hogy a nemzetiségekhez tartozók anyanyelvüket használhassák hivatalos ügyeik intézése során. A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 5. §-a (1) bekezdése szerint a nemzetiséghez tartozók nyelvhasználatának feltételeit külön törvényben meghatározott esetben az állam biztosítani köteles. A polgári és büntetőeljárások során, valamint a közigazgatási eljárásokban az anyanyelv használatát a vonatkozó eljárásjogi törvények biztosítják. A T/13972. számú, büntetőeljárásról szóló törvényjavaslat szerint a hatályos büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvényhez hasonlóan az új büntető eljárásjogi törvény is alapvető szinten biztosítja a nemzetiségekhez tartozók számára a nemzetiségi anyanyelvük használatát a következők szerint.

A büntetőeljárás nyelve a magyar. A Magyarországon élő, törvényben elismert nemzetiségek tagjai

a büntetőeljárásban a nemzetiségi anyanyelvüket használhatják. Senkit sem érhet hátrány amiatt, hogy a magyar nyelvet nem ismeri. A büntetőeljárásban mindenki jogosult az anyanyelvét használni, a büntetőeljárásban a hallássérült, illetve siket, vak személy jogosult jelnyelvet használni. A T/13972. számú, büntetőeljárásról szóló törvényjavaslat emellett a büntetőeljárásban részt vevő személyek joggyakorlására vonatkozó általános szabályok között a 78. §-ban külön is szabályozza a nyelvhasználat részletes feltételeit. Ha a büntetőeljárásban részt vevő, nem magyar anyanyelvű személy a büntetőeljárásban az anyanyelvét - törvényben kihirdetett nemzetközi szerződés alapján, az abban meghatározott körben -, regionális vagy nemzetiségi anyanyelvét kívánja használni, lehetőleg a jogi szaknyelv megfelelő ismeretével rendelkező tolmácsot kell igénybe venni. Ha az anyanyelv használata aránytalan nehézségbe ütközne, a magyar nyelvet nem ismerő személy által ismertként megjelölt más nyelv használatát kell tolmács útján biztosítani.

A törvényjavaslatban foglalt fenti rendelkezések a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 5. § (1) bekezdésének anyanyelvhasználatra vonatkozó előírásaival összhangban vannak. Előrelépésnek értékeljük, hogy a törvényjavaslat kiemeli: lehetőleg jogi szaknyelv megfelelő ismeretével rendelkező tolmácsot szükséges biztosítani a nemzetiségi anyanyelvüket használóknak. A törvényjavaslat nyelvhasználatra vonatkozó alapelvei rendelkezéseivel azonban az lenne összhangban, ha a jogi szaknyelv megfelelő ismeretével rendelkező tolmács igénybevétele minden esetben biztosított lenne, és nem csak lehetőség szerint. A nemzetiséghez tartozók számára az anyanyelvhasználat a hatályos jogszabályok által és a napirendi pont tárgyát képező törvényjavaslat által is biztosított, ennek ellenére a mindennapi ügyintézés során a nemzetiséghez tartozók a szükséges feltételek hiányában nem vagy csak igen csekély mértékben tudnak élni a számukra biztosított nyelvi jogokkal.

A tapasztalat azt mutatja, hogy az állami szervek, így a nyomozati hatóságok és a bíróságok a nemzetiségi nyelvű kommunikációra kevésbé felkészültek. A nemzetiségi nyelvhasználat jogalapjának deklarálása szükséges, de nem elégséges. Az állami, igazságszolgáltatási, önkormányzati és egyéb hatóságok esetében a nemzetiségi nyelvhasználat fogadására és az ügyintézésben való alkalmazásra való képességet is meg kell teremteni.

A T/13972. számú, büntetőeljárásról szóló törvényjavaslat a feltételes adatközléssel kapcsolatos rendelkezéseivel egy új jogintézményt vezet be, amely lehetővé teszi, hogy az ügyészség, illetve az ügyészség engedélyével a nyomozó hatóságok és a rendőrségnek az előkészítő eljárás során eljáró szervei meghatározott adatkezelői szervektől, így a nemzetiségi önkormányzati szervtől egy jövőbeni feltétel bekövetkezése esetére adatokat kérhessenek. A T/13972. számú, büntetőeljárásról szóló törvényjavaslat 266. § (1) bekezdése szerint a meghatározott feltétel bekövetkezése esetén állami, helyi önkormányzati vagy nemzetiségi önkormányzati szervtől, költségvetési szervtől vagy köztisztviselőtől adatszolgáltatást kérhet az ügyészség, illetve az ügyészség engedélyével a nyomozó hatóság, a rendőrség belső bűn-

megelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerve, valamint a rendőrség terrorizmust elhárító szerve. Úgy látjuk, a tervezett jogszabály szövege és az indokolása alapján nem kellően egyértelmű, hogy feltételes adatközlés vonatkozásában mi értendő a feltételes adatközlésre kérhető nemzetiségi önkormányzati szerv alatt, és kinek a feladata lesz a feltételes adatközléssel kapcsolatos megkeresések kezelése, teljesítése.

A nemzetiségek jogairól szóló, már többször idézett törvény 2. § (2) bekezdésében a nemzetiségi önkormányzatokat az alábbiak szerint definiálja: nemzetiségi önkormányzat a törvényben meghatározott nemzetiségi közszolgáltatási feladatokat ellátó, testületi formában működő, jogi személyiséggel rendelkező, demokratikus választások útján, e törvény alapján létrehozott szervezet, amely a nemzetiségi közösségeket megillető jogosultságok érvényesítésére, a nemzetiségek érdekeinek védelmére és képviseletére, a feladat- és hatáskörébe tartozó nemzetiségi közügyek települési, területi vagy országos szinten történő önálló intézésére jön létre.

A törvény 77. §-a értelmében a nemzetiségi önkormányzati szervek körébe az elnök, bizottságok és országos szint esetében hivatal tartozik. A helyi nemzetiségi önkormányzatok és a területi nemzetiségi önkormányzatok nem rendelkeznek hivatallal, amely a feltételes adatközlés kérését jogszerűen kezelni és azt teljesíteni tudná. A nemzetiségi törvény 80. § (1) bekezdése értelmében a helyi nemzetiségi önkormányzatok esetében együttműködési megállapodás alapján a települési önkormányzat hivatala, illetve az a hivatal, amelyik a helyi nemzetiségi önkormányzat székhelye szerinti helyi önkormányzat önkormányzati hivatali feladatát ellátja, biztosítja a helyi nemzetiségi önkormányzat részére az önkormányzati működés személyi és tárgyi feltételeit, továbbá gondoskodik a működésével kapcsolatos végrehajtási feladatok ellátásáról.

A nemzetiségi törvény 80. § (2) bekezdése értelmében a területi nemzetiségi önkormányzatok számára az önkormányzati működés személyi és tárgyi feltételeit és a működésével kapcsolatos végrehajtási feladatok ellátását a területi önkormányzatok biztosítják, szintén együttműködési megállapodás keretében. Az e feladatokat ellátó önkormányzati hivatalok nem nemzetiségi önkormányzati szervek, így a feltételes adatközlés teljesítésére a T/13972. számú, büntetőeljárásról szóló törvényjavaslat 266. § (1) bekezdése szerint nem lesznek jogosultak.

(11.50)

Márpedig a helyi nemzetiségi önkormányzat maximum 4 fős, illetve a területi nemzetiségi önkormányzatok maximum 7 fős testületének társadalmi megbízatású tagjaitól nem várható el, hogy ilyen érzékeny jogi kérdésekben önállóan eljárjanak. Aggályosnak tartjuk továbbá, hogy a büntetőeljárásról szóló törvényjavaslat 266. § (1) bekezdése értelmében a nemzetiségi önkormányzati szervnek minősülő, de egyébként az önkormányzatok nevében önálló eljárásra nem jogosult bizottságok a feltételes adatközlés körében önállóan is eljárhatnak. Bizottságunk véleménye szerint a feltételes adatközlés kezelésére és teljesítésére jogosultak körét a nemze-

tiségi önkormányzatok esetében felül kell vizsgálni és pontosan meg kell jelölni. Köszönöm, hogy meghallgattak. *(Taps.)*

ELNÖK: Nagyon szépen köszönöm. Tisztelt Országgyűlés! Kötelességem megkérdezni, hogy kíván-e még valaki élni a felszólalás lehetőségével. *(Nincs jelentkező.)* Megállapítom, hogy nem. Minthogy további felszólalásra senki nem jelentkezett, az általános vitát lezárom.

Államtitkár úr, gondolom, kíván reflektálni az elhangzottakra. *(Jelzésre:)* Parancsoljon!

DR. VÖLNER PÁL igazságügyi minisztériumi államtitkár: Köszönöm a lehetőséget, elnök úr. Csak néhány szóban, hogy ne maradjanak teljesen válasz nélkül a felmerült kérdések.

Bárányi képviselő úr, azzal kezdeném, hogy köszönöm a jelenlévőknek, hogy összességében támogatták a javaslatot, és azt a munkát, amit itt közösen végeztünk, pozitívan értékelték. A törvényszékek leterheltsége hangzott el.

Ugyan nem tárgya ennek a mostani törvényjavaslatnak, de nyilván egyeztetések folytak, hogy mennyiben tudja ezeket a bíróság kezelni. Összességében azt is elmondhatom, hogy évről évre a bíróságok finanszírozása az ítélkezési munkához megfelelően emelkedik. Most már a béremelések időszakát is elértük. Remélem, hogy ezzel nem lesz probléma. Az ülnöki pénzek mértéke szerintem nem összemérhető a bíróságok kiadásával, és az is látható, hogy a bírósági munka feltételeinek, a létesítmények biztosítása is évről évre nagyobb investíciókat kap, tehát ez lehetséges.

Felmerült olyan kérdés, ami az ügyészség szerepét érintette. Nyilván az egy másik törvény kérdéskörébe tartozik. Tudjuk, Magyarországon milyen történelmi hagyományokkal alakult ki a független ügyészség, tehát nem kormányzatnak alárendelten működik, és hierarchikus szerveként került kialakításra. Láthattunk olyan példákat is az elmúlt években, amikor pontosan még nem volt szabályozva, hogy a felettes ügyész véleménye nélkül nem lehet elengedni úgymond az ítéletet, és utána tud csak az ügyészség változtatni, hogy születtek olyan döntések, ahol esetleg helye lett volna a fellebbezésnek. Tehát annyiban ezt nem zárnám ki, hogy ez egy rossz jogintézmény, hogy a felettes ügyészt bizonyos jogok megilletik ezekben az ügyekben.

A képviselő úrral tárgyaltuk, hogy az előzetes le tartóztatás tekintetében lesznek javaslataik, vagy akár a kirendelt védővel. Valóban az ügyvédi törvényben tudjuk ezt majd szerintem megnyugtatóan rendezni. Szerintem - magával az ügyvédi kamarával folyamatos egyeztetésben vagyunk - nyilvánvaló, hogy a hivatásrend véleménye lesz a mérvadó, és a minősítés tekintetében is ők kapják meg a jogosítványokat. Tehát ez megnyugtatóan rendeződni fog.

Staudt Gábor képviselő úr említette a végrehajtási törvény rendelkezéseit. Valóban, azzal a kiegészítő törvénycsomaggal, ami pontosan a törvénybe beemelt leplezett eszközökkel kapcsolatos módosítókat érinti, hiszen ott hatályon kívül helyezések is lesznek, ebben a körben ez kezelhetővé válik. Remélem, hogy ez megnyugtatóan biztosítja majd a kompromisszumot.

Szél Bernadett képviselő asszony, köszönjük, hogy összességében pozitívan értékelték. Az ülnökök tekintetében csak annyit mondanék, hogy az egyeztetések során gyakorlatilag mindenki egyetértett a módosítással. Az LMP képviselője is részt vett az egyeztetéseken, korábban ez nem hangzott el, ez tehát kicsit most így meglepetésként ért engem.

A távoltartás intézményénél a bíróságnak is megvan a joga az eljárás azon szakaszában is, hogy intézkedni tudjon. A sértetti jogok kiterjesztését, örülünk, hogy hasonlóan értékeljük.

Számtalan kérdésre kitért még, de ezek részletezésére, ha megengedi, akkor nem térnék ki, majd akár bizottsági szinten is összesíteni fogjuk, vagy ha akár felmerül egy olyan kérdéssor, akkor írásban tudunk részleteiben válaszolni a kérdésekre, mert részben egyébként tartalmazza is a törvény a felvetéseknek egy részét, csak esetleg nem azon a helyen került feltüntetésre. Volt olyan rész, ami kikerült a törvényből. Ezek a módosítások is mindig egyeztetések során történtek, tehát nem a minisztérium önhatalmúlag húzta ki.

Összességében még azt szeretném elmondani a törvényjavaslatról, hogy nyilvánvalóan a hivatásrendek meg egyeztek meg minden kérdésben, illetve mindenkinek más érdekei vannak. Kompromisszumok születnek. Ugyanígy az ötpárti egyeztetésen is, elmondhatom, hogy ilyen született. Mindenesetre nagyon pozitív példának tekinteném, ha megtanulnánk úgy együtt dolgozni itt a parlamentben, hogy teljes egyezsége nem tudunk jutni, de ha vannak előrelépések, azokat is pozitívként tudjuk elfogadni, és esetleg összességben elfogadható törvényjavaslatokat tudunk majd támogatni.

Köszönöm a mostani támogatást. Remélem, majd a szavazásnál is el tudunk jutni odáig, hogy ez meg is maradjon. *(Taps a Fidesz soraiból.)*

ELNÖK: Köszönöm szépen, államtitkár úr. Tisztelt Országgyűlés! Tájékoztatom önöket, hogy a módosító javaslatok benyújtására csütörtökön 16 óráig van lehetőség.

Tisztelt Országgyűlés! A mai napirendi pontunk tárgyalásának végére értünk. Most a **napirend utáni felszólalás** következik.

Pánczél Károly képviselő úr, a Fidesz képviselője, napirend utáni felszólalásra jelentkezett: „Gróf Esterházy János halálának 60. évfordulójára” címmel. Parancsoljon, képviselő úr!

PÁNCZÉL KÁROLY (Fidesz): Köszönöm szépen, elnök úr. Tisztelt Képviselőtársaim! 1957. március 8-án, pontosan 60 évvel ezelőtt hunyt el Esterházy János. Úgy illő, sőt kötelességünk is, hogy megemlékezzünk a mártír, sőt vértanú grófról. A Kárpát-medencei magyarság számára a legtragikusabb, az igazán súlyos örökséget a XX. század hozta el. Elgondolkodtató és egyben elkéserítő, hogy éppen a haladást évszázadának kikiáltott XX. század hozta el a két legpusztítóbb háborút és két legvéresebb diktatúrát is.

A XX. század terméke pusztító háborúk, szét szakított ország, nácizmus, felszabadításnak nevezett megszállások, az ország kifosztása, munkatáborok, málenkij robot, koncepciós perek, kommunista diktatúra. A kommunizmus velünk élő múlt. Egykor

feledésre ítélték a prágai motoli temetőben nyugvók emlékét is, ahol ma Esterházy hamvai találhatóak. Köszönet egyébként Karel Schwarzenbergnek, volt külügyminiszternek, miniszterelnök-helyettesnek, hogy segítette felkutatni, felkutattatni, hogy egyáltalán a vértanú gróf hamvai hol találhatóak, és köszönet a Cseh Köztársaságnak, hogy ma emléktábla található ott a motoli temetőben, emléket állítva a kommunista diktatúra áldozatainak, köztük Esterházy János grófnak is.

Tisztelt Ház! A mártír nem egy egyszerű áldozat, nem a történelem passzív tárgya. A mártír megúszhatná, de vállalja sorsát. Egy ilyen felejthetetlen mártírunk, vértanúnk gróf Esterházy János, aki 1901-ben született március 14-én Nyitraújlakon. Esterházy János Trianon után sem hagyta el szülőföldjét. Élethivatása az volt, hogy képviselje a felvidéki magyarokat, hogy gondjaikat továbbítsa az anyaország felé. Támasza, gondviselője volt az elszakított északi nemzetrésznek. A bécsi döntés után sem hagyta el szülőföldjét. Mint Kassa képviselője, szlovák területen maradt. Mérsékelő erőként politizált. A méltányosság és az emberiség alapján állva elutasította a náci eszméket. A szélsőséges erők céltáblájává vált, de nem engedett elveiből sem a fasisztáknak, sem a nyilasoknak, sem a kommunista príbékeknek. Üldözte a Gestapo, üldözték a szovjet hatóságok. Ebből is látszik, hogy Esterházy egy igazi, hazáját, nemzetét szerető demokrata volt.

(12.00)

Tisztelt Ház! Megtisztelő számunkra, a Magyar Országgyűlés Nemzeti összetartozás bizottsága tagjai számára, hogy munkánkat itt a Parlamentben az Esterházy Jánostól elnevezett teremben végezhetjük, így is emléket állítva a mártír grófnak.

A mai magyar nemzetpolitika alapvetése nem más, mint aminek Esterházy is élt: megmaradni a szülőföldön, megmaradni magyarnak és kereszténynek. Esterházy János életét, ha megpróbáljuk összefoglalni, megragadni életének vezérlő motivációját,

lényegét, azt mondhatjuk, hogy elsősorban mélyen hívő katolikus keresztény volt. Kereszténydemokrata kisebbségpolitikus volt, Istentől kapott kiemelkedő intelligenciájával és tehetségével. Felkészültségével, műveltségével választhatott volna a XX. század embertelenségeinek idején egy másfajta életutat is. Bizonyosan ezzel megmenti fizikai életét. Azonban egyetlen utat választott: a nemzete szolgálatát, az emberek, közösségek szolgálatát. Két nemzet élt benne, a magyar és a lengyel. Bizonyosan keresztény hite mellett ez a tény is segítette abban, hogy felülemelkedjen faji kérdéseken.

Esterházy János egyszerre volt tiszta hazafi, európai és egyetemes. Védte az elesett sorba kerülőket. Védte a kisebbségi helyzetben lévő nemzetét, védte az üldözötteket, védte a zsidóságot, hiszen 1942. május 15-én nemmel szavazott a zsidók kitelepítésére az akkori szlovák parlamentben. Híres mondata: „A mi jelünk a kereszt, nem pedig a horogkereszt.” Ezek a tények emelik a magyar történelem legnagyobbjai közé.

Tisztelt Képviselőtársaim! '93-ban az orosz legfelsőbb bíróság semmisnek mondta ki Esterházy ítéletét, rehabilitálta őt. A szlovák rehabilitáció még várat magára. 2011-ben boldoggá avatását kezdeményezte a pozsonyi magyar nagykövetség, az Esterházy János Polgári Társulás és a Magyar Köztársaság Kulturális Intézete. Én hiszek abban, hogy Esterházy János vértanú elnyerte a boldogságot, a szentséget a mennyben. Legyen úgy itt a földön is! Köszönöm megtisztelő figyelmüket. *(Taps a kormánypartok és a Jobbik soraiból.)*

ELNÖK: Köszönöm szépen. Tisztelt Országgyűlés! Megköszönöm mai munkájukat. Bejelentem, hogy az Országgyűlés jövő héten hétfőn reggel 8 órakor folytatja az ülést.

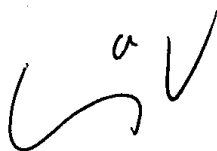
Az **ülésnapot bezárom**, mindenkinek minden jót kívánok a mai napra is.

(Az ülésnap 12 óra 02 perckor ért véget.)

Földi László s. k.
jegyző

Hiszékeny Dezső s. k.
jegyző

A kiadvány hitelül:

Dr. Bárány Tibor
az Országgyűlés Hivatala törvényhozási főigazgató-helyettese

Szöveghű jegyzőkönyv
Felelős kiadó: dr. Such György, az Országgyűlés főigazgatója
Szerkeszti és előfizetésben terjeszti: az Országgyűlés Hivatala,
Törvényhozási Igazgatóság, Jegyzői Iroda
Budapest, V. Kossuth tér 1-3.
Postacím: 1357 Budapest, Pf. 4
Telefon: 441-4222
Telefax: 441-4599
Nyomda: EUOTRONIK Zrt.
MINDEN JOG FENNTARTVA!
ISSN: 2064-6666 (Nyomtatott)
ISSN: 2064-8367 (Online)